

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Úmluva o mezinárodní koupi zboží

Jan Kotrba

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Jan KOTRBA, MBA**
Osobní číslo: **R13M0096P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Úmluva o mezinárodní koupi zboží**
Zadávající katedra: **Katedra mezinárodního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Pojem a prameny právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy
3. Historie a současnost Úmluvy
4. Aplikace Úmluvy, možnosti užití výhrady dle Úmluvy a komparatistika užití Úmluvy v českém právním řádu
5. Uzavírání smlouvy v rámci Úmluvy
6. Porušení smlouvy v rámci Úmluvy
7. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s.
- KANDA, A. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku: Úmluva OSN o mezinárodní koupi zboží. Praha: Linde, 1999. 307 s.
- ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČÍŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s.
- PAUKNEROVÁ, M. Tři pohledy na mezinárodní kupní smlouvu: Vídeňská úmluva OSN, Nařízení Řím I a Společné evropské právo kupní smlouvy. Obchodněprávní revue. Praha: C. H. Beck, 2012, č. 6.
- 160/1991 Sb., Sdělení o Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.
- UNCITRAL Digest of Case Law on the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW. UN, New York, 2016 Edition. 593 s. (dostupné na: http://www.uncitral.org/pdf/english/clout/CISG_Digest_2016.pdf).

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Oto Kunz, CSc.

Katedra mezinárodního práva

Datum začátku diplomové práce: **22. června 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2018**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Oto Kunz, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 22. srpna 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně za použití pramenů a literatury uvedených v seznamu informačních zdrojů na závěr diplomové práce.

V Plzni dne 28. 3. 2018

Jan Kotrba

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucím diplomové práce JUDr. Oto Kunzovi, CSc. za cenné rady, odborné vedení a ochotu a vstřícnost při zpracování diplomové práce. Dále bych rád poděkoval Ing. Mgr. Janě Píšové za rady při zpracování a korekturu textu.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	POJEM A PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVY	3
2.1	MEZINÁRODNÍ PRÁVO OBECNĚ	3
2.2	MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE	5
2.3	MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVA	8
2.4	PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVY	9
3	HISTORIE A SOUČASNOST VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	20
3.1	HISTORIE VZNIKU VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	20
3.2	SOUČASNOST VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	23
4	APLIKACE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY, MOŽNOSTI UŽITÍ VÝHRADY DLE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY A KOMPARATIVITA UŽITÍ VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU	28
4.1	APLIKACE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	28
4.2	UŽITÍ VÝHRADY DLE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	34
4.3	KOMPARATIVITA UŽITÍ VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU	38
5	UZAVÍRÁNÍ KUPNÍ SMLOUVY V RÁMCI VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	50
5.1	PŘEDSMLUVNÍ FÁZE	50
5.2	NABÍDKA	51
5.3	PŘIJETÍ	57
5.4	UZAVŘENÍ SMLOUVY	61
6	PORUŠENÍ SMLOUVY V RÁMCI VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY	62
6.1	PODSTATNÉ PORUŠENÍ SMLOUVY	63
6.2	ÚJMA	65
6.3	PŘEDVÍDATELNOST	66
6.4	PORUŠENÍ SMLOUVY V RÁMCI VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY V PŘÍKLADECH	68
7	ZÁVĚR	73
8	CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ	76
9	SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	77

1 Úvod

Samotný obchod existuje velice dlouhou dobu. Dá se říci od doby, kdy člověk potřeboval směňovat své zboží za jiné, obvykle za peníze.

V mezinárodním měřítku se jednalo o směnu zboží přes hranice států. Obecně mezinárodní obchod je v posledních desetiletích dynamicky se rozvíjející oblastí. Tento rozvoj se promítá nejen do práva, ale i ekonomiky a technologií.

Tato práce se bude zabývat tématem Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, dále též Vídeňskou úmluvou. Dosud se jedná o nejvýznamnější mezinárodní smlouvu v oblasti mezinárodní koupě zboží.

Cílem bude zpracovat teorii k úvodu pojmu a pramenů úpravy mezinárodní kupní smlouvy, popsat, z jakého důvodu bylo přistoupeno k přijetí Vídeňské úmluvy včetně uvedení předcházejících dohod, a uvést Vídeňskou úmluvu jako celek. Dále bude zhodnoceno, na jaké případy se Vídeňská úmluva aplikuje a možnosti užití výhrady v kontextu vybraných států. Dále bude zpracován proces uzavírání kupní smlouvy a problematika porušení smlouvy.

Vídeňská úmluva byla podepsána v roce 1980 ve Vídni a je v platnosti od 1. 1. 1988. V Československé federativní republice (dnes v České republice) je účinná od roku 1991 (zákon č. 160/1991Sb.). Tato úmluva dosáhla celosvětového významu a představuje významný právní základ pro mezinárodní koupi zboží a to nejen počtem signatářů Vídeňské úmluvy, kterých bylo k roku 2017 celkem 85 států. V dnešní době se dá říci, že v převážné většině zemí je Vídeňská úmluva plně přijímána a považována za standardní úpravu.

Práce je členěna do pěti hlavních kapitol. V první kapitole se budeme zabývat pojmem a pramenem právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy. V této kapitole bude popsáno mezinárodní právo obecně, provedeno krátké shrnutí mezinárodních organizací, popsána mezinárodní kupní smlouva a s tím související právní prameny mezinárodní kupní smlouvy.

Druhá kapitola bude zaměřena na historii a současnost Vídeňské úmluvy a bude popsán její význam v kontextu dnešní doby.

Třetí kapitola bude sloužit jako úvod k samotné Vídeňské úmluvě, kde budou popsány možnosti její aplikace včetně užití výhrad. Dále bude provedena komparastika užití Vídeňské úmluvy, kdy bude postupováno tak, že budou zhodnocena vybraná ustanovení.

Ve čtvrté kapitole bude popsáno uzavírání kupní smlouvy v rámci Vídeňské úmluvy. Tato kapitola je členěna na jednotlivé základní fáze, které předcházejí uzavření smlouvy, tj. předsmluvní fáze, nabídka a přijetí.

V poslední kapitole bude popsáno porušení smlouvy v rámci Vídeňské úmluvy.

2 Pojem a prameny právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy

Mezinárodní právo je samostatným právním oborem, kdy lze dělit na mezinárodní právo veřejné, jako samostatný systém práva, dále na mezinárodní právo soukromé, které je odvětvím práva vnitrostátního, a právo mezinárodního obchodu¹. Tyto oblasti jsou sice rozdílné, ale do určité míry se projevuje jejich vzájemný vztah. Lze říci, že mezinárodní právo veřejné vytváří prostředí, jakousi obálku pro mezinárodní právo soukromé. Mezinárodní právo soukromé naopak vytváří určitý základ pro právo mezinárodního obchodu. Vzájemný vztah mezi mezinárodním právem veřejným na jedné straně a mezinárodním právem soukromým a obchodním na druhé straně se nejvýrazněji projevuje v podobě vzájemné spolupráce mezi státy, a pokud jde o prameny, tak zejména v oblasti mezinárodních smluv².

2.1 Mezinárodní právo obecně

Pod označením mezinárodní právo lze v nejobecnější rovině chápat právní normy, které upravují společenské vztahy, překračující rámec jednoho státu³. Právě charakteristické znaky mezinárodní právo odlišuje od práva vnitrostátního.

Jak bylo zmíněno, tak mezinárodní právo veřejné je samostatným systémem práva, kdy vzniká jako společná vůle států a není vytvářeno pouze státem jedním a lze ho definovat jako soubor právních norem, upravujících z největší části vztahy mezi svrchovanými státy a dále upravující vztahy států k jiným subjektům mezinárodního práva veřejného, jakož i vztahy mezi těmito subjekty navzájem⁴.

Charakteristikou mezinárodního práva veřejného je, že není založeno na systému nadřazenosti a podřazenosti, které také lze nazvat subordinační vztahy. Prameny mezinárodního práva veřejného jsou mezinárodní smlouvy a mezinárodní obyčej, které vznikají jako projev vůle států a jsou si naprosto rovnocenné. Státy zpravidla samy vynucují splnění povinností vyplývajících z pramenů mezinárodního práva veřejného a to z důvodu, neboť není vytvořena

---

¹ ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 15

² ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 15

³ ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 23

⁴ ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 24

jednotná soudní moc. Použití různých orgánů pro řešení sporů je vázáno na dohodu mezi státy a přístup k mezinárodním soudům vyžaduje souhlas všech dotčených států.⁵

Výjimkou je Rada bezpečnosti⁶, kdy pro případ porušení nejdůležitějších norem jsou vytvořeny kolektivní sankce. Je však otázkou, jak jsou v dnešní době použitelné, když každý stát hájí své zájmy.

Pokud je právo vytvářeno jedním státem, tedy projevem jeho suverenity, jedná se o právo vnitrostátní. Jde tedy zejména o právní vztahy občanského práva, pracovního práva, atd. Některé poměry soukromého práva se liší od většiny ostatních tím, že přesahují svým významem oblast určitého státu, protože v některém svém prvku mají vztah k zahraničí, a dostávají se tak do vztahu k jinému státu⁷. Mají-li uvedené poměry v některém svém prvku vztah k zahraničí, označujeme je jako soukromoprávní poměry (vztahy) s mezinárodním, popřípadě zahraničním, přeshraničním nebo cizím prvkem⁸. Právní normy, které upravují vztahy soukromého práva s mezinárodním prvkem, označujeme jako mezinárodní právo soukromé⁹. V České republice je mezinárodní právo soukromé upraveno zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, účinným od 1. 1. 2014.

Právo mezinárodního obchodu reguluje vztahy soukromoprávní povahy, které vznikají mezi fyzickými a právními osobami a může být definováno jako účelově uspořádaný soubor právních norem z různých právních odvětví a různého původu, které spojuje jejich společný účel upravovat právní vztahy vznikající při uskutečňování mezinárodního obchodu a mezinárodního hospodářského styku vůbec¹⁰. K rozvoji mezinárodního práva obchodního dochází po druhé světové válce, kdy je na vzestupu obchod mezi jednotlivými státy a tento trend pokračuje do dnešní doby. Nastává otázka, jak rozlišit vnitrostátní obchod od mezinárodního obchodu. Pro toto rozlišení se používají různá kritéria. Jedním a z nich a zároveň

⁵ ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 26

⁶ Rada bezpečnosti má patnáct členů, z nichž je pět stálých a deset nestálých volených na dvouleté období. Stálými členy jsou USA, Francie, Čína, Rusko a Velká Británie.

⁷ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 23

⁸ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 23

⁹ ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 28

¹⁰ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 17

jedním z nejvíce používaných je kritérium navázané na subjekty (např. na místo podnikání, či sídlo těchto subjektů).

Neméně důležitá je v mezinárodním obchodu úloha států, která se projevuje zejména v tom, že uzavírají mezinárodní smlouvy, které slouží k regulaci a úpravě mezinárodního obchodu, jedná se např. o vytváření celních unií, zón volného obchodu, či vytváření mezinárodních organizací a orgánů v této oblasti¹¹. Příkladem pro mezinárodní organizaci je Světová obchodní organizace (World trade organization, WTO), či Evropská unie.

2.2 Mezinárodní organizace

Vedle základních pramenů vznikají i nestátní prameny. Tyto prameny jsou tvořeny praxí mezinárodního obchodu vesměs právě mezinárodními organizacemi. Mezinárodní organizace podporují svou činností stabilitu na mezinárodním trhu, podporují rozvojové státy a přispívají nestátními prameny k regulaci trhu. Mezinárodní organizace lze dělit dle:

- teritoriální působnosti (např. celosvětově, regionálně),
- věcné působnosti (např. univerzální, omezená),
- činnosti mezinárodní organizace¹².

Následující výčet mezinárodních organizací není zcela úplný, ale uvedeme jen některé důležité organizace pro mezinárodní obchod.

Jednou u důležitých mezinárodních organizací s celosvětovou působností je Organizace spojených národů (OSN), která byla založena po druhé světové válce v roce 1945. V současné době má OSN 193 členů¹³ a všichni jsou signatáři Charty OSN¹⁴. Vzhledem k pravomocím vyplývajícím z Charty OSN a jejího mezinárodního charakteru může OSN přijmout opatření v otázkách, jako je mír a bezpečnost, změna klimatu, udržitelný rozvoj, lidská práva, odzbrojení, terorismus, humanitární pomoc a zdravotních stavů, rovnosti pohlaví, správy věcí veřejných, výroby potravin a dalších¹⁵.

---

¹¹ ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6. s. 32

¹² ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 51-52

¹³ United Nations [online], 2017 [cit. 09.11.2017].

Dostupné na: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>

¹⁴ Charter of the United Nations.

Dostupné na: <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>

¹⁵ United Nations [online], 2017 [cit. 09.11.2017].

Dostupné na: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>

Každý stát má svého zástupce ve Valném shromáždění, které patří mezi hlavní orgány. Dalšími hlavními orgány jsou Rada bezpečnosti, Sekretariát, Mezinárodní soudní dvůr, Poručenská rada a Ekonomická a sociální rada.

V rámci OSN působí i další odborné organizace, které mají různé zaměření např. na mezinárodní obchod, hospodářství nebo ekonomickou podporu různých regionů či průmyslový rozvoj. Lze uvést Konferenci OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD) nebo Organizaci OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO). Důležitá odborná organizace z pohledu Vídeňské úmluvy je Komise pro mezinárodní právo obchodní (UNCITRAL), která se zabývá unifikací mezinárodního práva soukromého.

Nad rámec OSN stojí např. Mezinárodní ústav pro sjednocení mezinárodního práva soukromého (UNIDROIT), který byl založen v roce 1926 jako pomocný orgán Ligy národů a po ukončení činnosti Ligy národů byl úřad znovu založen v roce 1940 na základě mnohostranné smlouvy pod názvem Statut UNIDROIT a v současné době má 63 členských států (Česká republika je členem od r. 1993)¹⁶. UNIDROIT je nezávislou mezivládní organizací se sídlem v Římě a jeho hlavním cílem je přispět k harmonizaci mezinárodního soukromého práva, zejména práva obchodního a jeho prostřednictvím k rozvoji mezinárodního obchodu a také sleduje potřeby a metody pro modernizaci a harmonizaci soukromého práva jak států, tak i skupin států¹⁷.

Mezi úmluvy zpracované na půdě UNIDROIT patří Úmluva agentury o mezinárodní koupi zboží z roku 1983, Železniční protokol z roku 2007 a mnoho dalších. UNIDROIT je tvořen orgány, kterými jsou Sekretariát, Řídící rada a Valné shromáždění. Na tomto místě bychom rádi zmínili, že v roce 2013 byla do Řídící rady zvolena profesorka Monika Pauknerová.

Dále existují další regionální organizace jako Středoafričské hospodářské a měnové společenství, společenství ASEAN, sdružení pro regionální spolupráci SAARC, Rada pro spolupráci arabských zemí v Perském zálivu GCC.

---

¹⁶ Ministerstvo průmyslu a obchodu [online], 2017 [cit. 20.11.2017].

Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/unidroit/mezinarodni-ustav-pro-sjednoceni-mezinarodniho-prava-soukromeho-unidroit--223306/>

¹⁷ Ministerstvo průmyslu a obchodu [online], 2017 [cit. 20.11.2017].

Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/unidroit/mezinarodni-ustav-pro-sjednoceni-mezinarodniho-prava-soukromeho-unidroit--223306/>

Z regionálních organizací bude dále popsána Evropská unie, která je pro naši oblast důležitá. Cílem práce není popisovat dějiny vzniku Evropské unie či všechny zakládající smlouvy tohoto společenství jako např. Lisabonská smlouva, Maastrichtská smlouva, nicméně jeden důležitý milník důležitý pro Českou republiku zdůrazníme. Dnem 1. května 2004 vstoupila v platnost Smlouva mezi členskými státy Evropské unie a Českou republikou (a dalšími státy) o přistoupení České republiky (a dalších států) k Evropské unii (č. 44/2004 Sb. m. s., Úř. věst. EU, zvláštní číslo z 23. 9. 2003, s. 17 násl.) a tak se k 1. květnu 2004 stal pro Českou republiku závazný právní režim Evropských společenství (dnes Evropské unie) platný k tomuto dni (*acquis communautaire*, dnes *acquis*)¹⁸.

Evropská unie své členy ovlivňuje právními akty vydanými na základě ustanovení čl. 288 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), kdy mohou být vydávány nařízení a směrnice.

Nařízení vydaná dle čl. 288 SFEU mají obecnou závaznost a jsou závazná ve všech svých částech a bezprostředně použitelná v každém členském státě a směrnice jsou závazné pro každý členský stát, kterému je směrnice určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům¹⁹. Mezi nařízení a úmluvy uzavřené mezi členskými státy Evropského společenství (dnes EU), které ovlivňují mezinárodní právo, lze vyjmenovat následující:

- Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z 19. června 1980 (Římská úmluva), kdy tato úmluva se použije na závazky ze smluv, které mají vztah k právu různých zemí²⁰.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 z 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), kdy toto nařízení se vztahuje na smluvní závazkové vztahy podle občanského a obchodního práva v případě kolize právních řádů²¹.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II), kdy toto nařízení se vztahuje na mimosmluvní závazkové vztahy

¹⁸ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 54

¹⁹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 54

²⁰ oblast působnosti je blíže specifikovaná v čl. 1 Římské úmluvy

²¹ oblast působnosti je blíže specifikovaná v čl. 1 Nařízení Řím I

občanského a obchodního práva v případě kolize právních řádů a nevztahuje se zejména na věci daňové, celní či správní ani na odpovědnost státu za jednání a opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*)²².

- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 z 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I), kdy toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu a nevztahuje se zejména na věci daňové, celní a správní²³.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 z 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis), kdy toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu a nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*)²⁴.

Některá nařízení a úmluvy se ovlivňují navzájem, např. na Římskou úmluvu nahradilo nařízení Řím I nebo nařízení Brusel I je nahrazeno nařízením Brusel I bis.

Na závěr musíme upozornit, že výše uvedený výčet nařízení či úmluv je demonstrativní a slouží především jako seznámení jak Evropské společnosti (dnes Evropská unie) může ovlivňovat mezinárodní právo.

2.3 Mezinárodní kupní smlouva

Kupní smlouva je jedním z nejstarších a nejdůležitějších smluvních typů. Představuje totiž nejfrekventovanější právní institut²⁵. Prostřednictvím kupní smlouvy je naplňován účel, kvůli kterému je uzavírána, čímž je koupě zboží.

Kupní smlouvou se prodávající zaváže, že kupujícímu odevzdá věc včetně vlastnického práva a kupující zaplatí kupní cenu. Využívání mezinárodní kupní smlouvy je fakt, že subjektům se jejím prostřednictvím dostává zboží, které nemůže vyrábět, nebo jehož výroba je náročná a na druhé straně může tento subjekt prodávat své nadbytečné zboží²⁶.

---

²² srov. čl. 1 Nařízení Řím II

²³ srov. čl. 1 Nařízení Brusel I

²⁴ srov. čl. 1 nařízení Brusel I bis

²⁵ ROZEHNALOVÁ, N. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. 1. Vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 58 s. ISBN 978-80-2100-793-2. s. 3

²⁶ KANDA, A. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku: Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. 1. Vydání. Praha. Linde, 1999, 307 s. ISBN 80-7201-183-9 s. 13

Mezinárodní kupní smlouva musí mít určité znaky (kupní smlouva, mezinárodní prvek), abychom ji mohly definovat jako mezinárodní. Tyto znaky musí být splněny kumulativně. Mezinárodní prvek je dán v soukromoprávním poměru tehdy, jestliže je vztah k zahraničí u:

- subjektu právního poměru (účastníkem právního poměru je cizí státní příslušník nebo osoba, která bydlí v zahraničí, právnická osoba byla založena podle cizího práva nebo má sídlo v zahraničí),
- skutečnosti právně významné pro vznik a existenci právního poměru (nastala nebo má nastat v zahraničí; může jít o právní jednání nebo jinou událost nebo chování účastníka, jež je předmětem právního poměru),
- předmětu právního poměru (jde o nepřímý předmět právního poměru, tj. věci, práva a nehmotné výsledky lidské činnosti, jichž se týká chování účastníků právního poměru, je-li tento předmět umístěn v cizině nebo jinak lokalizován či vázán na oblast cizího státu nebo ho má být dosaženo v cizině),
- právního poměru, který právně souvisí nebo je právně závislý (akcesorický) na jiném právním poměru, jestliže se tento poměr (hlavní, vedlejší) řídí cizím právem²⁷.

Právě mezinárodním prvkem rozlišuje vnitrostátní kupní smlouvu od mezinárodní kupní smlouvy.

2.4 Prameny právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy

Prameny právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy lze rozdělit dle subjektu, který takový pramen vydává. Rozlišujeme tedy:

- základní prameny a
- nestátní prameny.

Do základních pramenů patří hmotněprávní úprava (přímé normy) v mezinárodních smlouvách, jejichž aplikace má přednost před normami kolizními, tedy unifikovaná úprava přímých norem²⁸, např. bilaterální smlouvy, multilaterální smlouvy nebo konkrétně Vídeňská úmluva. Tyto normy jednak bezprostředně stanoví práva a povinnosti účastníků jimi upravených poměrů (jsou

²⁷ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 24

²⁸ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 30

to tedy hmotněprávní normy), jednak dochází také bezprostředně k jejich aplikaci, tj. bez předchozího použití kolizní normy²⁹.

Určení rozhodného práva s sebou nese určité problémy a někdy i právní nejistotu. Obzvláště u kupní smlouvy, jako nejčastějšího institutu v mezinárodním obchodu, vyvolala tato nesourodost snahu po unifikaci a harmonizaci přímých norem, které by zaručovaly právní jistotu stejného postupu v případě mezinárodního obchodu a jeho normativní úpravy.³⁰

Dalším základním pramenem je právní úprava Evropské unie zejména nařízení, směrnice a také judikatura Evropského soudního dvora³¹. Zde je významným pramenem Římská úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy³² nebo nařízení Evropské evropského parlamentu a rady (ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I). Další výčet pramenů je uveden v kapitole 2.2.

Základním pramenem právní úpravy je i vnitrostátní právní úprava každého jednotlivého státu³³. Ve vnitrostátní právní úpravě můžeme nalézt kolizní normy. V České republice platný zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

V právních řádech tak vzniká pro určité druhy soukromoprávních poměrů dvojí úprava:

- pro ty soukromoprávní poměry s mezinárodním prvkem, na které se mezinárodně sjednaná úprava vztahuje,
- pro ostatní soukromoprávní poměry, tj. pro vnitrostátní poměry a pro ty poměry s mezinárodním prvkem, na které mezinárodně sjednaná úprava nedopadá (zpravidla poměry, které mají vztah k státům, jež se na sjednávání přímých norem nezúčastnily)³⁴.

---

²⁹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 30

³⁰ BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní závazky. 5. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 542 s. 978-80-7400-337-0 s. 308.

³¹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 30

³² vyhlášena pod č. 64/2006 Sb. m. s.

³³ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 30

³⁴ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 30

Jako další základní pramen lze považovat i kupní smlouvu, kde jsou upraveny práva a povinnosti, na kterých se smluvní strany dohodly³⁵.

Vedle základních pramenů existují i tzv. nestátní prameny. Tyto prameny jsou vytvořené praxí mezinárodního obchodu (např. FIDIC, Obchodní podmínky evropské hospodářské komise OSN, mezinárodní obchodní zvyklosti, Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT, typové kontrakty)³⁶. Jedná se tedy o prameny, které byly vytvořeny mezinárodními organizacemi nebo i samotnými obchodníky v rámci svého odvětví. Lze říci, že jsou to takové prameny, které nebyly vytvořeny vůlí státu či jiným normotvůrcem. Účelem těchto pramenů je překlenout rozdíly mezi jednotlivými právními řády a odstranit z toho vyplývající určitou nejistotu, spojenou např. s kolizním řešením určité úpravy³⁷.

2.4.1 Prameny přímých norem

V současných právních řádech států existují hmotněprávní normy, které samy přímo, tj. bez odkazu na právní řád některého státu, stanoví práva a povinnosti účastníků právního poměru s mezinárodním prvkem³⁸. Tyto normy se označují jako přímé normy a způsob, který jich používá, jako přímá metoda³⁹. Stávají se tak součástí právních řádů smluvních států nejčastěji na základě mezinárodní smlouvy způsobem předepsaným jejich ústavními předpisy a upravují výlučně soukromoprávní poměry s mezinárodním prvkem, které jsou zařazeny do předmětu úpravy příslušné smlouvy⁴⁰. Takovéto smlouvy jsou obvykle sjednávány mezi státy nebo skupinou států. Sjednáním přímých norem příslušné státy odstraní pro vymezený okruh právních poměrů rozdíly ve svých právních řádech a nahradí jejich úpravu jednotnou úpravou obsaženou v přímých normách⁴¹. Jako nejdůležitější smlouvou mezi přímými normami je Vídeňská úmluva. Vídeňská úmluva sjednocuje hmotněprávní úpravu kupní smlouvy

---

³⁵ KANDA, A. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku: Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. 1. Vydání. Praha. Linde, 1999, 307 s. ISBN 80-7201-183-9 s. 58

³⁶ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 30

³⁷ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 38

³⁸ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 29

³⁹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 30

⁴⁰ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 29

⁴¹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 30

v mezinárodním obchodu a v mezích své úpravy nahrazuje rozdílnou úpravu kupní smlouvy v právních řádech svých smluvních států⁴².

2.4.2 Kolizní úprava

Kolizní normy samy neupravují věcně práva a povinnosti účastníků právního poměru. Omezují se jen na to, že podle určitých hledisek (kritérií) určí právní řád některého státu, jehož normami se právní poměr řídí. Kolizní normy upravují tak právní vztah nepřímo, zapojením, prostřednictvím hmotněprávních (věcných) norem určeného právního řádu, který je kolizní normou povolán k úpravě poměru a z jeho věcných norem se teprve zjistí obsah práv a povinnost účastníků⁴³. Kolizní norma má svou speciální stavbu. Její obvyklá forma rozlišuje dvě části, z nichž první označuje právní otázky, na které se kolizní norma vztahuje (právní rozsah) a druhá určuje právní řád pro její úpravu (navázání)⁴⁴.

Z hlediska pramenů kolizní úpravy můžeme rozlišovat mezinárodně unifikovanou kolizní úpravu a vnitrostátní kolizní úpravu jednotlivých států.

Základním východiskem pro uplatnění kolizního práva by měla být platforma universální a to z důvodu, že jen tam, kde existují jednotná pravidla pro nakládání s hmotným právem, je možné dosáhnout universální rozhodovací harmonie⁴⁵. Nicméně to nevyklučuje i úpravu regionální.

Římská úmluva a nařízení Řím I

Římská úmluva je mezinárodní smlouva, která unifikuje kolizní úpravu členských států Evropské unie. Tato úmluva byla 14. dubna 2005 v Lucemburku podepsaná Českou republikou. Tímto aktem jsme přistoupili k Římské úmluvě (z 19. června 1980) a zároveň k Prvnímu a Druhému protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem Evropského společenství. Ratifikační listina České republiky byla uložena 6. dubna 2006 u generálního tajemníka Rady Evropské unie, tj.

⁴² KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 30

⁴³ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 28

⁴⁴ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 103

⁴⁵ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 31

depozitáře této úmluvy⁴⁶. Pro Českou republiku nabyla Římská úmluva platnost dne 1. 7. 2006. Každý nový členský stát se zároveň s přijetím k Evropské Unii zavazuje i k přístupu k této úmluvě.

Cílem Římské úmluvy bylo vytvořit jednotná pravidla pro určení práva rozhodného pro závazky ze smluv. Římská úmluva unifikuje kolizní normy smluvních států a použije se na závazky ze smluv, které mají vztah k právu různých zemí⁴⁷. Určuje tedy rozhodné právo pro smluvní závazkové vztahy s mezinárodním prvkem. V souladu s Ústavou ČR⁴⁸ se Římská úmluva stala součástí právního řádu České republiky a má aplikační přednost před zákony.

Římská úmluva byla nahrazena nařízením Řím I, které upravuje i kolizní normy pro závazkové vztahy, tj. účelem je sjednocovat kolizní normy pro závazkové vztahy. Ovšem existuje i výjimka v podobě Dánska⁴⁹, které nepřistoupilo k nařízení Řím I, to znamená, že se na něj vztahuje pouze Římská úmluva. Dále Spojené království a Irsko nemělo v úmyslu k nařízení Řím I také přistoupit⁵⁰. Ovšem Spojené království a Irsko vyjádřilo nakonec přání se k nařízení Řím I připojit⁵¹.

V důsledku převažujícího názoru, že je nutné přeměnit Římskou úmluvu, která má charakter mezinárodní smlouvy, do podoby pramene práva Evropské unie začala transformace Římské úmluvy do nařízení Řím I roku 2003, kdy byla uveřejněna, tzv. Zelená kniha (*Green paper*). V Zelené knize bylo uvedeno dvacet otázek, které byly položeny členskými státy a veřejností. Tyto otázky se týkaly problematiky přeměny Římské úmluvy do práva Evropské unie, ale také potřeba úpravy jednotlivých ustanovení.

Koncem roku 2005 Komise přijala návrh nařízení Řím I. Nařízení Řím I vstoupilo v účinnost 17. 12. 2009 a použije se tedy na smlouvy uzavřené od tohoto data⁵².

Stejně jako Římská úmluva se nařízení Řím I použije na smluvní závazkové vztahy občanského a obchodního práva v případě kolize právních řádů,

---

⁴⁶ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 64/2006 Sb.m.s.

⁴⁷ Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřená k podpisu v Římě dne 19. června 1980 (Římská úmluva), čl. 1

⁴⁸ Ústava České republiky - zákon č. 1/1993 Sb.

⁴⁹ srov. Preambule nařízení Řím I, bod 46

⁵⁰ srov. Preambule nařízení Řím I, bod 45

⁵¹ Rozhodnutí Komise ze dne 22. prosince 2008 k žádosti Spojeného království o přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)

⁵² čl. 29 nařízení Řím I

tj. je-li přítomen mezinárodní prvek⁵³. Přijetím nařízení Řím I došlo ke zpřesnění věcné působnosti a jednotlivých ustanovení tak, aby byl zajištěn soulad s nařízením Řím II a nařízením Brusel I⁵⁴. Dále byla zachována univerzální působnost, kdy právo určené na základě nařízení Řím I se použije bez ohledu na to, zda je právem některého z členských států, či nikoliv⁵⁵.

Vztah Římské úmluvy k nařízení Řím I je uveden v čl. 24 nařízení Řím I, kdy nařízení Řím I v členských státech nahrazuje Římskou úmluvu kromě případů, kdy se jedná o území členských států, která spadají do územní působnosti uvedené Římské úmluvy a na která se toto nařízení v souladu s článkem 299 Smlouvy⁵⁶ (myšlenou Smlouvy o založení Evropského společenství) nevztahuje⁵⁷. Z rozsahu, v jakém nařízení Řím I nahrazuje ustanovení Římské úmluvy, se jakýkoli odkaz na Římskou úmluvu považuje za odkaz na nařízení Řím I⁵⁸.

V nařízení Řím I je výslovně článku 25 upraven vztah nařízení v nařízení Řím I k mezinárodním úmluvám. Tento článek stanoví, že tímto nařízením není dotčeno použití mezinárodních úmluv, jejichž stranou je jeden nebo více členských států ke dni přijetí tohoto nařízení a které stanoví kolizní normy pro smluvní závazkové vztahy. Toto nařízení se však použije mezi členskými státy přednostně ve vztahu k úmluvám uzavřeným výlučně mezi dvěma a více členskými státy v rozsahu, ve kterém se týkají oblastí upravených tímto nařízením⁵⁹.

Nařízení Řím I a Vídeňská úmluva

Někdy je obtížné vyřešit právní vztah právního předpisu Evropské unie a mezinárodní smlouvy, jejíž smluvní stranou je členský stát. Problémem je to, že jak nařízení, tak i mezinárodní smlouva jsou přímo použitelné a mají aplikační přednost před národním právem. Někdy je vzájemný vztah nařízení a mezinárodní smlouvy upraven výslovně. Pokud tato úprava chybí, musíme obecně hledat řešení v primárním právu Evropské unie⁶⁰ nebo v mezinárodním právu⁶¹ veřejném⁶².

---

⁵³ čl. 1 odst. 1 nařízení Řím I

⁵⁴ Preambule nařízení Řím I, bod 7

⁵⁵ čl. 2 nařízení Řím I

⁵⁶ srov. čl. 349, 355 Smlouvy o fungování Evropské unie

⁵⁷ čl. 24 odst. 1 nařízení Řím I

⁵⁸ čl. 24 odst. 2 nařízení Řím I

⁵⁹ čl. 25 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)

⁶⁰ čl. 351 SFEU

Řešení mohou být různá a to:

- nahrazení mezinárodní smlouvy nařízením ve věcech upravených nařízením, v jiných věcech se mezinárodní smlouva nadále používá,
- přednostní používání nařízení, pokud stanoví něco jiného než mezinárodní smlouva,
- používání mezinárodních smluv i nadále a možnost jejich uzavírání, jestliže určitý postup (např. doručování, provádění důkazů) urychlují, zjednodušují, popřípadě usnadňují,
- úprava vztahu k určitým výslovně uvedeným mezinárodními smlouvám⁶³.

Důležité je vyjasnit vztah mezi Vídeňskou úmluvou a nařízením Řím I.

Jedná se o vztah normy přímé a kolizní. Vídeňská úmluva obsahuje hmotněprávní úpravu (přímé normy) v, jejichž aplikace má přednost před normami kolizními⁶⁴.

Kolizní normy se využijí všude tam, kde nedopadají normy obsažené ve Vídeňské úmluvě (včetně možností daných stranám pro úpravu ve smlouvě samé)⁶⁵.

Známe několik těchto situací:

- tam, kde nedopadá Vídeňská úmluva, tzn. při tzv. vnějších mezích úpravy,
- tam, kde Vídeňská úmluva dopadá, nicméně výslovně vylučuje svou aplikaci,
- tam, kde Vídeňská úmluva dopadá, nicméně otázka není upravena a vznikne zde tzv. vnitřní mezera úpravy,
- tam, kde jinak Vídeňská úmluva dopadá, nicméně ustanovení bylo vyloučeno bez náhrady⁶⁶.

Vnější meze úpravy znamenají, že za těmito hranicemi dopadají normy mezinárodního práva soukromého. Mezery právní úpravy dané vyloučením

---

⁶¹ např. *pacta sunt servanda*

⁶² KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8.

Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 61

⁶³ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8.

Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 61

⁶⁴ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 30

⁶⁵ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 32

⁶⁶ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 32

aplikace znamenají, že některé z otázek, které by jinak upravovala Vídeňská úmluva, jsou výslovně vyloučeny z její aplikace. Vnitřní mezery úpravy jsou situace, kdy nebylo zamýšleno otázku upravit nebo úmyslné situace, kdy byl upraven základní institut, a dopracování bylo ponecháno na úrovni smlouvy. Jako příklad pro tento postup může být uveden čl. 78 Vídeňské úmluvy. Mezera vzniklá vyloučením bez náhrady dle čl. 6. Vídeňské úmluvy, kdy v rámci autonomie vůle mohou strany vyloučit z aplikace Vídeňskou úmluvu jako celek nebo vyloučit aplikaci či změnit kterékoli ustanovení s výjimkou čl. 12.

Vnitrostátní kolizní úprava

Kolizní normy se vyskytují i ve vnitrostátních pramenech práva. Tyto prameny práva (předpisy) si každý stát vytváří sám. Tyto předpisy obvykle obsahují jak hmotněprávní úpravu, tak i procesně právní úpravu. Vnitrostátní úprava je u každého státu jiná, a často závisí na mezinárodních smlouvách a na členstvích států v různých mezinárodních organizacích⁶⁷.

Pro mezinárodní právo soukromé je platný pramen práva v České republice zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém (ZMPS). Tento zákon obsahuje kolizní normy, které určují, jaké právo kterého státu se použije. Uspořádání tohoto zákona je takové, že není rozdělena hmotněprávní úprava a procesně právní úprava. Toto řešení není zcela standardní a považujeme ho za nešťastné. Nic na tom nemění ani argument, dle našeho názoru zcela absurdní, že soudci nebudou muset v tomto právním předpise dlouze hledat, ale mají všechno na jednom místě. Takovéto uspořádání se vymyká formálním standardům.

Předmět úpravy tohoto zákona je, vzhledem k mezinárodní kupní smlouvě, řešen v § 1 písm. a), tj. upravuje v poměrech s mezinárodním prvkem právní řád, kterého státu se řídí soukromoprávní poměry včetně používání jiných předpisů než určeného rozhodného práva⁶⁸. Ústava ČR ve svém článku 10 určuje vztah mezi ZMPS a mezinárodními prameny práva, kdy vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného

---

⁶⁷ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 36

⁶⁸ § 1 písm. a) zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-06]

než zákon, použije se mezinárodní smlouva⁶⁹. Dále je tento vztah s mezinárodními smlouvami a předpisy Evropské unie určen i samotným ZMPS a to v § 2, kdy tento zákon se použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a přímo použitelných ustanovení práva Evropské unie⁷⁰.

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud je mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána ratifikována Parlamentem a vyhlášena nebo existuje nařízení EU, kde jsou řešeny kolizní normy, pro danou věc, má mezinárodní smlouva nebo nařízení aplikační přednost před zákonem.

Pro vyjasnění vztahu mezi ZMPS na straně jedné, nařízením Řím I a Vídeňskou úmluvou na straně druhé je, že nařízení i Vídeňská úmluva mají aplikační přednost a lze tedy říci, že ZMPS se pro mezinárodní kupní smlouvy prakticky nepoužije. Je nutné zmínit, že kolizní normy upravující kupní smlouvu jsou v ZMPS do značné míry harmonizovány s nařízením Řím I⁷¹.

2.4.3 Nestátní prameny

Vedle přímých a kolizních norem existují i nestátní prameny. Účelem těchto pramenů je překlenout rozdíly mezi jednotlivými právními řády a odstranit z toho vyplývající určitou nejistotu, spojenou např. s kolizním řešením určité otázky⁷².

K těmto prostředkům patří zejména mezinárodní obchodní zvyklosti, vykládací pravidla, vzorové smlouvy a obchodní podmínky⁷³. Tyto prameny nebyly vytvořeny normotvůrcem, ale byly vytvořeny mezinárodní organizací či obchodníky. Jejich výhodou je bezesporu snadnější úprava a přizpůsobení změnám mezinárodního obchodu. Čestným jevem je, že nestátní prameny se specializují na určité odvětví, čímž ulehčují práci při samotném vzniku smlouvy. Tímto postupem vzniká časová a finanční úspora a v neposlední řadě i ulehčení práce při její interpretaci či aplikaci.

---

⁶⁹ § 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. ústavní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-06]

⁷⁰ § 2 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-06]

⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, s. 45.

⁷² KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083. s. 38

⁷³ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 213

Značný význam těchto prostředků a jejich rozšířené používání v právních poměrech v mezinárodním obchodním styku vedlo k vyslovení názoru, že ve svém souhrnu vytvářejí tyto právní prostředky právní systém a ten se označuje jako světové právo mezinárodního obchodu (*transnational commercial law*) nebo se také běžně užívá *lex mercatoria (law merchant)*⁷⁴.

Tato úprava však není obecně závazná. Úprava vyplývající z uvedených prostředků se stane pro účastníky závaznou jen tím, že ji učiní při zakládání konkrétního právního poměru součástí své smlouvy, která se však musí opírat o určitý právní řád a to na základě smluvní volnosti, kterou prakticky každý právní řád připouští⁷⁵. Mezinárodní obchodní zvyklosti se stávají závaznými i tím, že jsou recipovány do právního řádu či do přímé normy.

Vykládací pravidla jsou praxí mezinárodního obchodu a vytvořily tzv. doložky, které upravují některé otázky ve vztahu mezi účastníky kupní smlouvy, např. stanovení doby přechodu nebezpečí škody na zboží z prodávajícího na kupujícího, místo, do kterého je povinen prodávající na své náklady dodat zboží, povinnosti stran související s přepravou prodaného zboží, jeho pojištěním apod.⁷⁶. Tyto doložky se označují mezinárodně používanými zkratkami, a pokud je účastníci uvedou ve smlouvě, stanou se tím součástí smlouvy.

Mezinárodní obchodní komora v Paříži stanoví soubor mezinárodních pravidel pro výklad různých dodacích doložek. Tímto se snaží odstranit rozdílnost jejich výkladu a označují se jako Incoterms (např. Incoterms 2000, Incoterms 2010). Tyto doložky neupravují přechod vlastnického práva k prodávanému zboží, tuto otázku je třeba řešit podle práva určeného na základě kolizní normy nebo na základě sjednané mezinárodní smlouvy⁷⁷.

V krátkosti si popíšeme ještě vzorové smlouvy a obchodní podmínky. Obchodní korporace, ale jiné subjekty vytvářejí vzorové (formulářové či standardizované) smlouvy. Tento druh smluv výrazně urychluje proces kontraktace a přináší i finanční úsporu na straně vytváření smlouvy, jelikož obsahuje standardizovaná ustanovení. Obchodní podmínky jsou souborem

---

⁷⁴ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 213

⁷⁵ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 214

⁷⁶ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 217

⁷⁷ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 218

ustanovení, které popisují práva a povinnosti účastníků smlouvy. Jedná se opět o standardizovaný text. Mezi vzorovou smlouvou a obchodními podmínkami není právní rozdíl⁷⁸. Rozdíl je jen ve formě a technice uzavírání smlouvy. Vzorové smlouvy jsou předpřipravené smlouvy, kam mají být doplněny konkrétní údaje (např. strany, cena, atd.) a na obchodní podmínky se ve smlouvě odkazujeme.

---

⁷⁸ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 219

3 Historie a současnost Vídeňské úmluvy

3.1 Historie vzniku Vídeňské úmluvy

Smlouva o koupi byla v obchodu vždy velice důležitá a to ve všech zemích bez rozdílu jejich práva či úrovně hospodářské vyspělosti. Pokud nahlédneme do historie mezinárodních kupních smluv, jsou zde snahy o unifikaci právní úpravy. Unifikací, či sjednocením práva se rozumí záměrná, společně podniknutá činnost unifikujících subjektů (států) za účelem vytvoření jednotného textu právních norem, které budou uvedeny jako platné právo do právních řádů těchto subjektů (států) na základě jejich mezinárodněprávního závazku⁷⁹. Jednotné právní normy budou obvykle vytvořeny sjednáním mezinárodní smlouvy obsahující jejich text a tohoto výsledku lze dosáhnout i v rámci činnosti mezinárodních organizací na základě jejich statusu⁸⁰. Unifikovat lze jak přímé normy, kolizní normy či dokonce procesní normy. Dále je potřeba zmínit pojem harmonizace, kdy harmonizací se rozumí přiblížení právní úpravy.

Snaha o unifikaci začala od roku 1926 založením Mezinárodního ústavu pro sjednocení soukromého práva v Římě UNIDROIT. V roce 1928 německý právník Ernest Rabel zpracoval předběžnou zprávu o možnostech sjednocení kupní smlouvy s názvem *Recht des Warenkaufs*. V roce 1929 již vznikla komise, která se zabývala prvními návrhy na unifikaci mezinárodní kupní smlouvy. Již při prvních pokusech o vypracování unifikované úpravy mezinárodní kupní smlouvy se ukázalo, že je velice obtížné zahrnout do předmětu úpravy všechny druhy prodeje a koupě, kde je přítomen mezinárodní prvek.

Proto První návrh Mezinárodního ústavu pro sjednocení soukromého práva v Římě UNIDROIT z roku 1935 vycházel z toho, že unifikovaná úprava bude aplikována na kupní smlouvy, kdy smluvní strany mají své sídlo na území států, kde jsou kupní smlouvy upravovány různými právními normami nebo věc, která je předmětem mezinárodní přepravy z jednoho státu do druhého. První návrh z roku 1935 obsahoval jak subjektivní hledisko, které spočívalo v tom, že smluvní strany mají sídlo na území různých států, tak i hledisko objektivní, které spočívalo v tom, že věc je předmětem mezinárodní přepravy.

⁷⁹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 71

⁸⁰ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 71

Druhý návrh z roku 1939 se aplikoval tehdy, pokud byla kupní smlouva uzavřena mezi smluvními stranami, které mají své sídlo na území různých států. Z tohoto vyplývá, že v tomto návrhu bylo jen hledisko subjektivní.

K pokračování na unifikaci úpravy mezinárodní kupní smlouvy dále bylo pokračováno až po druhé světové válce, kdy Návrh z roku 1956 stál na základech Druhého návrhu, kdy upřesnil subjektivní hledisko a byl doplněn o hlediska objektivní. Objektivní hledisko spočívalo v tom, že věc bude nebo byla v okamžiku uzavření smlouvy předmětem přepravy do druhého státu, úkony završující nabídku nebo přijetí nabídky se neuskutečnily na území též států nebo korespondence nebyla přijata a odeslána na území též států a dodávka věci se realizuje na území jiného státu než toho, na jehož území se uskutečnily právní úkony vedoucí k uzavření smlouvy.

V roce 1964 byly na diplomatické konferenci v Haagu přijaty tzv. jednotné zákony, které vstoupily v platnost v roce 1972, kterými byly:

- Úmluva týkající se jednotného zákona o mezinárodní koupi zboží (*Convention portant Loi uniforme sur la vente internationale des objets mobiliers corporels*), a
- Úmluva týkající se jednotného zákona o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží (*Convention portant Loi uniforme sur la formation des contrats de vente internationale des objets mobiliers corporels*).

Jednotné zákony obsahují opět subjektivní i objektivní hledisko.

Subjektivní hledisko se týká toho, že smluvní strany mají místo podniku na území různých států a zároveň k tomuto subjektivnímu hledisku vstupují hlediska objektivní, která jsou totožná, jak jsou uvedena v Návrhu z roku 1956.

V roce 1974 byla přijata Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží, která byla přijata v New Yorku. Jménem Československé socialistické republiky byla tato úmluva podepsána v srpnu 1975. Ratifikační listina byla uložena u deponitáře, tj. generálního tajemníka OSN (Organizace spojených národů) v květnu 1977 a vstoupila v platnost v srpnu 1988 a to i pro Československou socialistickou republiku. V úmluvě vystupuje pouze subjektivní hledisko a to, že pro účely úmluvy se za smlouvu o mezinárodní koupi zboží

považuje kupní smlouva mezi kupujícím a prodávajícím, kteří v době uzavření smlouvy mají místo podnikání na území různých států⁸¹.

Dále unifikační snahy probíhaly na půdě OSN, kdy vznikl tzv. Newyorský návrh, který byl základním dokumentem na Vídeňské konferenci konané roku 1980.

Všechny unifikační snahy byly vždy vyvolány dobou nebo jejími potřebami, ve které byly vytvářeny, anebo stávající úprava nenaplněvala daná očekávání a z tohoto důvodu vznikla i Vídeňská úmluva.

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží též nazývaná Vídeňská úmluva byla sjednána 11. dubna 1980. Jménem České a Slovenské Federativní Republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 1. září 1981 a ratifikační listina byla uložena u generálního tajemníka OSN, deponitáře Vídeňské úmluvy, dne 5. března 1990⁸². Vídeňská úmluva je platná od 1. ledna 1988 na základě čl. 99 odst. 1. Pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku Vídeňská úmluva vstoupila v platnost 1. dubna 1991 v souladu s článkem 99 odst. 2. Tato úmluva byla Českou a Slovenskou Federativní Republikou přijata s výhradou a to s tím, že nebude vázána ustanovením jejího článku 1 odst. 1 písm. b). Vídeňská úmluva byla publikována ve Sbírce zákonů pod číslem 160/1991 Sb.

Vídeňská úmluva je výsledkem legislativního úsilí, které začalo začátkem 20. století. Přijetí Vídeňské úmluvy je poskytnuta moderní jednotná legislativa pro mezinárodní prodej zboží, která by se uplatňovala při uzavírání smluv o prodeji zboží mezi stranami se sídlem ve smluvních státech⁸³. Při jejím vytváření museli experti nalézt společný neutrální jazyk pro označení řady institutů, i když bylo např. následně pro institut použito označení známé z oblasti některého národního práva, nelze jejich význam automaticky interpretovat dle tohoto domácího práva⁸⁴. Je-li výraz užitý ve Vídeňské úmluvě zcela stejný jako v národním právu,

---

⁸¹ čl.2, písm. a) vyhlášky č. 123/1988 Sb. o Úmluvě o promlčení při mezinárodní koupi zboží, se zapracovanými změnami. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-05]

⁸² sdělení č. 160/1991 Sb. sdělení o sjednání Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-08]

⁸³ United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL [online]. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980) (CISG), 2017 [cit. 08.11.2017].

Dostupné na: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG.html

⁸⁴ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.;

nelze význam pojmu obecně odvozovat dle takového významu, protože pojmy užívané v mezinárodní smlouvě jsou vybírány neutrálně a nezávisle na národních právních řádech a takový národní přístup by vedl k nejednotnosti výkladu u soudů různých států, a tedy by mohlo vést k forum shopping⁸⁵.

Cílem Vídeňské úmluvy bylo vytvořit moderní jednotnou legislativu pro mezinárodní koupi zboží, která by se mohla uplatnit při uzavírání mezinárodních kupních smluv. Jde tedy o normu, která vytváří mezinárodně unifikované právo.

3.2 Současnost Vídeňské úmluvy

Pro Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je používáno mnoho různých názvů, jako jsou např. CISG, Úmluva, Vídeňská úmluva, atd. Vídeňská úmluva je dosud nejvýznamnější mezinárodní smlouvou v oblasti soukromého práva a představuje nejdůležitější právní základ v oblasti mezinárodního obchodu. K roku 2017 je signatářů Vídeňské úmluvy celkem osmdesát pět. Předmětem úpravy je nejrozšířenější smluvní typ soukromého práva (kupní smlouva), který poskytuje i značné množství soudních a arbitrážních rozhodnutí, ve kterých je Vídeňská úmluva aplikována. Má význam pro smluvní právo, závazkové právo, ale i odpovědnost za vady. Účelem Vídeňské úmluvy je poskytnout moderní, jednotný a spravedlivý režim pro smlouvy o mezinárodní koupi zboží a významně tak přispět k zavedení jistoty v obchodních výměnách a snižování transakčních nákladů⁸⁶. Smluvní strany vždy očekávají právní jistotu a je to obvyklým důvodem pro to, proč si strany volí, aby se jejich smluvní vztah řídil mezinárodní smlouvou. Je tedy rozumné očekávat, že volbou Vídeňské úmluvy pro svůj smluvní vztah, strany sledují jednotný výklad ustanovení smlouvy i interpretaci svého jednání, a to v případném řešení vzniklých sporů⁸⁷.

VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 40

⁸⁵ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 42

⁸⁶ United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL [online]. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980) (CISG), 2017 [cit. 08.11.2017].

Dostupné na: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG.html

⁸⁷ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 37

Zpočátku byla Vídeňská úmluva přijímána praxí s určitou, mnohdy značnou, skepsí, ale soudy celé řady států se však používání Vídeňské úmluvy staví velmi pozitivně a mnohdy byla Vídeňská úmluva aplikována i v případech, kdy si strany nebyly její existence a nutnosti použití vůbec vědomi⁸⁸. V dnešní době je ve většině vyspělých ekonomik Vídeňská úmluva v podnikatelské praxi zcela přijímána a považována za standardní úpravu. V poslední době se dokonce množí výslovná ustanovení kupních smluv odkazující na Vídeňskou úmluvu⁸⁹. Analýza judikatury smluvních států dokazuje, že doporučení zájmových organizací ohledně vyloučení Vídeňské úmluvy se stala výjimkou a současná praxe svědčí o tom, že doporučení stran o vyloučení Vídeňské úmluvy je projevem nezkušenosti a amaterismu⁹⁰.

Stalo se převažující praxí, že advokáti v oblasti mezinárodního obchodu považují Vídeňskou úmluvu z důvodu odpovědnosti za škodu za součást svého profesního arsenálu a to má za následek, že nedostatečná znalost Vídeňské úmluvy znamená porušení standardu znalostí vyžadovaných na advokátech a v důsledku toho vznik odpovědnosti za případnou škodu⁹¹.

Vídeňská úmluva je rozdělena do čtyř částí. První až třetí část upravuje vlastní právo kupní smlouvy a ve čtvrté části jsou obsažena závěrečná ustanovení.

V první části Vídeňské úmluvy je obsažena především působnost a předpoklady aplikace a také obecné předpisy týkající se výkladu projevu vůle a jejich formy. Dále tato část obsahuje obecná ustanovení o sídle, platnosti zvyků, úpravě právních jednání, atd. Druhá část obsahuje úpravu uzavírání kupní smlouvy. V třetí části nalezneme vlastní právo kupní smlouvy včetně úpravy práv a povinností stran a prostředků právní ochrany při jejich porušení. Obecné otázky jsou tak upraveny před vlastní konkrétní úpravou a Vídeňská úmluva používá rozdělení známé z národního práva.

Rozhodná část Vídeňské úmluvy (čl. 14 až 24) je formulována tak obecně, že může být použita pro uzavírání jakékoliv kupní smlouvy a totéž platí pro

---

⁸⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 3

⁸⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 3

⁹⁰ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 3

⁹¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 3

systém sankcí v oblasti odpovědnosti za vady (zejména čl. 45 až 52, 61 až 65 a 74 až 80), který ve své podstatě může být použit pro jakýkoliv smluvní typ⁹².

Vídeňská úmluva je ovlivněna teorií dojití, podle které příjemce nese riziko ztráty, zpoždění anebo dalších negativních následků, jež se mohou stát během doručování projevů vůle⁹³. K zásadním pravidlům (zásadám) Vídeňské úmluvy patří princip bezformálnosti, kdy ohledně formy je Vídeňská úmluva velmi liberální (čl. 11, 29 odst. 1)⁹⁴. Ovšem s výjimkou čl. 12 a to za předpokladu, že jedna ze stran smlouvy má místo podnikání ve smluvním státě, který učinil výhradu dle čl. 96.

Vídeňská úmluva se snaží předejít používáním prostředků právní ochrany, které nelze vzít zpět, jako tomu je např. u zrušení smlouvy *ipso iure* či má tendence k důkladnějšímu uvážení při hodnocení jednání smluvních stran v konkrétním případě, a to např. pojmem *reasonable*, který vlastně zahrnuje přístup rozumné a přiměřené úvahy⁹⁵. S tímto souvisí i používání pojmů, které dovolují flexibilní interpretaci, jako v čl. 39 nebo čl. 44. Tyto výrazy mají nevýhodu v tom, že při využívání těchto pojmů je tendence používání národních právních řádů. V takovém případě to vede k nežádoucí právní nejistotě a omezení předvídatelnosti. Interpretace termínů musí být oproti národním právním řádům autonomní a nesmí dojít k tomu, že soudy budou používat interpretační zvyklosti pro národní řády. Naopak využíváním kogentních ustanovení může vést k řešení, které si strany nepřejí. To vede k nežádoucímu řešení pro strany smlouvy a jistě by to zapříčinilo vyloučení aplikace Vídeňské úmluvy.

Strany smlouvy mnohdy vylučovaly z aplikace Vídeňskou úmluvu a dnes možná ještě vylučují z důvodu její interpretace. V této oblasti můžeme najít určité problémy, jejichž řešení není zcela jednoznačné. Právě při interpretaci může nastat celá řada problémů, což strany smlouvy odrazovalo nebo může odradit.

Aplikační pravidlo Vídeňské úmluvy je obsaženo v čl. 7 a 8. Požadavky, aby bylo na interpretaci Vídeňské úmluvy přihlíženo k její mezinárodní povaze a aby byla interpretována jednotně, jsou uvedeny v čl. 7 odst. 1. Toto jsou

---

⁹² TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 4

⁹³ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 5

⁹⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 5

⁹⁵ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 4

požadavky v mezinárodních smlouvách pravidelně zakotvené, ale obtížně realizovatelné, a k jejich dodržení je nutné, aby mezinárodní smlouva byla interpretována odlišně od úpravy vnitrostátní, aby užití metody interpretace nebyly podmíněny vnitrostátním právem rozhodujícího orgánu a aby sama interpretace pojmů nebyla ovlivněna oním národním právem a byl brán v úvahu požadavek jednotnosti výkladu⁹⁶.

Na druhé straně je zřejmá tendence k velkorysé akceptaci národních, regionálních a lokálních zvyklostí i navzdory výsledkům jejich aplikace mající za následek rozdílná rozhodnutí, kdy opačný přístup by znamenal podstatně nepříznivější následky spočívající v tom, že obchodníci byli zbavováni *soft law*, které je součástí jejich aplikační praxe a zárukou předvídatelnosti právních následků⁹⁷.

Jednou z možností jak zajistit jednotnou interpretaci je zřízení orgánu s rozhodovací pravomocí, který k dnešnímu dni neexistuje. Důvodem je, že strany Vídeňské úmluvy by se mu musely tomuto orgánu podřídit. Druhou možností je existence soukromých systémů. Tyto většinou sledují rozhodovací praxi národních soudů. Z neznámějších, které jsou veřejně přístupné, je možné uvést:

- CLOUT – systém zajišťovaný přímo komisí UNCITRAL a nacházející se přímo na jejích webových stránkách. CLOUT obsahuje pouze zpracované abstrakty rozhodnutí. To na jedné straně umožňuje rychlou orientaci, na druhé velmi závisí na kvalitě zpracování, jak se podaří vystihnout podstatu věci a řešené otázky,
- CISGW3 – systém zajišťovaný Pace Institute of International Commercial Law v New Yorku patří k velmi dobrým zdrojům informací o Vídeňské úmluvě. Přehled rozhodnutí je dobře zpracován. Řada národních rozhodnutí je přeložena, mimo abstrakt, který je vždy v angličtině, do angličtiny. Tento systém obsahuje velké množství další hodnotné literatury a také napojení na další webové stránky o Vídeňské úmluvě. Dnes je propojen i se systémem CLOUT,

---

⁹⁶ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 39

⁹⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 5

- UNILEX – systém zajišťovaný Centre of Comparative and Foreign Law v Římě je systémem existujícím jak v elektronické podobě, tak v podobě tištěné, které umožňují sledovat rozhodovací praxi soudů⁹⁸.

Vídeňská úmluva tak představuje vyváženou úpravu zejména v kvalitním rozdělení práv a povinností mezi strany⁹⁹.

---

⁹⁸ ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6. S. 41

⁹⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 4

4 Aplikace Vídeňské úmluvy, možnosti užití výhrady dle Vídeňské úmluvy a komparatistika užití Vídeňské úmluvy v českém právním řádu

4.1 Aplikace Vídeňské úmluvy

Vídeňská úmluva se aplikuje pouze na mezinárodní kupní smlouvy. V první části Vídeňské úmluvy jsou pravidla, která určí, zda se Vídeňská úmluva aplikuje či nikoliv.

Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém v § 2 uvádí, že se použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a přímo použitelných ustanovení práva Evropské unie¹⁰⁰. V tomto ustanovení zákon o mezinárodním právu soukromém potvrzuje ústavní pořádek a postavení práva Evropské unie. Jinými slovy, pokud mezinárodní smlouva, která byla ratifikována parlamentem České republiky, stanoví něco jiného než zákon, aplikuje se na daný vztah mezinárodní smlouva. Nicméně Vídeňská úmluva nemá za cíl upravit veškeré otázky mezinárodní kupní smlouvy, kdy část otázek ponechává na určení hmotného práva dle kolizních norem, neupravuje např. platnost kupních smluv. Pro aplikaci Vídeňské úmluvy musí být splněny následující podmínky:

- přítomnost mezinárodního prvku,
- musí je jednat o kupní smlouvu,
- předmětem smlouvy je zboží,
- nevyloučení její aplikace.

Jednou z nezbytných věcí pro aplikaci Vídeňské úmluvy je přítomnost mezinárodního prvku. Mezinárodní prvek je vymezen čl. 1, kdy Vídeňská úmluva upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech, jestliže tyto státy jsou smluvními státy, nebo jestliže podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu¹⁰¹.

Pokud Vídeňská úmluva nebude přímo aplikována dle ustanovení čl. 1 odst. 1 písm. a) je nutné posoudit, jestliže podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu (dle čl. 1 odst.

¹⁰⁰ § 2 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-02-11]

¹⁰¹ čl. 1 odst. 1 Vídeňské úmluvy

1 písm. b)). Znamená to, že pokud kolizní norma nesmluvního státu odkazuje na právní řád jiného státu, který je smluvním státem Vídeňské úmluvy, použije se i na tento smluvní vztah Vídeňská úmluva.

Dle čl. 95 může kterýkoliv stát prohlásit při uložení svých listin o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, že nebude vázán ustanovením článku 1 odst. 1 písm. b) Vídeňské úmluvy¹⁰². Tento článek Česká republika využila. Na jeho základě pro Českou republiku platí, že obě strany musí mít místa podnikání v různých státech a zároveň musí být tyto státy smluvními státy Vídeňské úmluvy. Je nutné říci, že pojem „místo podnikání“ není ve Vídeňské úmluvě definován.

S místem podnikání souvisí i čl. 1 odst. 2 Vídeňské úmluvy. Tento článek definuje, že ke skutečnosti, že strany mají místa podnikání v různých státech, se nepřihlíží, jestliže tato skutečnost nevyplývá buď ze smlouvy nebo z jednání mezi stranami nebo z informací poskytnutých stranami kdykoli do uzavření smlouvy nebo při jejím uzavření¹⁰³. Výkladem tohoto ustanovení zjistíme, že místa podnikání musí být stranám smlouvy známá při uzavírání smlouvy. Důvodem tohoto ustanovení je ochrana strany, která se nemohla dozvědět, že místa podnikání jsou v různých státech a tudíž se jedná o mezinárodní obchod a tímto by se Vídeňská úmluva neaplikovala. Pokud taková situace nastane, bude se hledat rozhodné právo dle kolizních norem.

Nakonec dle čl. 1 odst. 3 se při určování použitelnosti Vídeňské úmluvy nepřihlíží k státní příslušnosti stran a ani k tomu, zda strany nebo smlouva mají občanskoprávní nebo obchodní povahu¹⁰⁴. Toto ustanovení slouží pro případy, kdy se může stát, že podnikatelé mají stejnou státní příslušnost (Česká republika), ale místo podnikání mají v různých státech (Česká republika x Slovenská republika).

S čl. 1 (místa podnikání) Vídeňské úmluvy souvisí čl. 10, kdy pro účely Vídeňské úmluvy v případech, kdy strana má více míst podnikání, je rozhodující místo podnikání, které má nejužší vztah ke smlouvě a jejímu plnění, s přihlédnutím k okolnostem stranám známým nebo stranami zamýšlenými kdykoli před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření a v případech, kdy strana nemá místo podnikání, je rozhodujícím její bydliště (sídlo)¹⁰⁵.

---

¹⁰² čl. 95 Vídeňské úmluvy

¹⁰³ čl. 1 odst. 2 Vídeňské úmluvy

¹⁰⁴ čl. 1 odst. 3 Vídeňské úmluvy

¹⁰⁵ čl. 10 Vídeňské úmluvy

Druhým předpokladem, který vyplývá z čl. 1 Vídeňské úmluvy, je že se musí jednat o kupní smlouvu. Přímou definici kupní smlouvy ve Vídeňské úmluvě nenajdeme, nicméně z čl. 30 vyplývá, že prodávající je povinen dodat zboží, předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují, a vlastnické právo ke zboží a to vše za podmínek stanovených smlouvou a Vídeňskou úmluvou¹⁰⁶. Je definováno, že se musejí předat jakékoliv doklady, které se ke zboží vztahují, pokud si strany neujednají něco jiného. Dále z článků Vídeňské úmluvy vyplývá, že se jedná o úplatnou kupní smlouvu, což je důležité z hlediska aplikace Vídeňské úmluvy. Nelze tedy Vídeňskou úmluvu aplikovat na smlouvu o dílo, směnou smlouvu, atd.

Je důležité odlišovat kupní smlouvu od smlouvy o dílo. Smlouva o dílo je druhem závazkového vztahu, v němž se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu¹⁰⁷. Z této definice vyplývají určité prvky, které musí obsahovat smlouva o dílo. Zhotovitel se zavazuje provést dílo na svůj náklad a to znamená, že nesjednají-li si strany smlouvy např. zálohové platby, veškeré náklady nese zhotovitel, a to až do chvíle, kdy mu ze smlouvy vznikne právo na zaplacení a zároveň platí, že zhotovitel provádí dílo na své nebezpečí, tedy nese nebezpečí škody na věci, resp. díle¹⁰⁸. Dílem se rozumí zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále údržba, oprava nebo úprava věci, nebo činnosti s jiným výsledkem¹⁰⁹. Dílo je bráno jako činnost, která je vykonávaná zhotovitelem samostatně na vlastní riziko a za své prostředky a nepodléhá soustavnému dohledu ani řízení od objednatele. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí, že často je k provedení díla potřebná součinnost zhotovitele v různých formách (např. dostavit se ke zkoušce, předat věc k provedení opravy). Strany si mohou i ujednat, že objednatel dodá zhotoviteli věc nebo materiál k provedení díla. Povinností objednatele je dílo převzít a zaplatit stanovenou cenu. Objednatel přebírá dílo dokončené, a to buď s vadami nebránící užívání, nebo bez vad, tj.

---

¹⁰⁶ čl. 30 Vídeňské úmluvy

¹⁰⁷ § 2586 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-02-12]

¹⁰⁸ Businessinfo.cz – oficiální portál pro podnikání a export [online]. CzechTrade, 2017 [cit. 02.12.2018].

Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/smlouva-o-dilo-nalezitosti-pravni-uprava-definice-ppbi-91091.html#!&chapter=1>

¹⁰⁹ § 2587 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

objednatel obecně vždy přebírá dílo dokončené, a to buď s výhradou, nebo bez výhrad¹¹⁰. Převzetí díla je spojeno s častými problémy a to s ohledem na možné vady díla.

Předmětem kupní smlouvy je dodat zboží, předat jakékoliv doklady (vztahující se ke zboží), převést vlastnické právo ke zboží, zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku. Nicméně se nemusí jednat o zboží již vyrobené, ale může jít o zboží vyrobené v budoucnu i na tyto případy se aplikuje Vídeňská úmluva, jelikož dle čl. 3 se smlouva o dodávce zboží, které má být vyrobeno, nebo vyhotoveno, se považuje za smlouvu o koupi zboží, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení¹¹¹.

Vídeňská úmluva se naopak neaplikuje dle čl. 3 odst. 2 na smlouvy, v nichž převažující část závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb¹¹². Vymezení pojmu převažující části bude vždy záležet na konkrétním případě, ačkoliv se ve většině případů bude zřejmě upřednostňovat kvantitativní hledisko, nemusí tomu tak být vždy a v odůvodněných případech může převažovat hledisko významové¹¹³. V případě, že se jedná o smlouvu smíšenou, bude Vídeňská úmluva aplikována pouze na tu část smlouvy, která upravuje koupi zboží, zatímco na zbylé části, upravující poskytnutí služeb, montáž, by se použila jiná, většinou kolizní úprava¹¹⁴.

Dalším předpokladem je, že se jedná o zboží. Tento pojem není ve Vídeňské úmluvě definován. Z tohoto důvodu jej dovozujeme z textu Vídeňské úmluvy jako celku. Tento pojem je nutné interpretovat autonomním způsobem a to nezávisle na interpretaci pojmu zboží v národních právních řádech. Za zboží ve smyslu Vídeňské úmluvy je potřeba považovat movité hmotné věci, jejichž vymezení vychází ze současné ustálené judikatury¹¹⁵ a důležité je, že se tato praxe

---

¹¹⁰ Businessinfo.cz – Smlouva o dílo - náležitosti, právní úprava, definice [online]. CzechTrade, 2017 [cit. 14.03.2018].

Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/smlouva-o-dilo-nalezitosti-pravni-uprava-definice-ppbi-91091.html#!&chapter=1>

¹¹¹ čl. 3 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹¹² čl. 3 odst. 2 Vídeňské úmluvy

¹¹³ ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 257

¹¹⁴ ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 258

¹¹⁵ CISG online 1729, CISG online 2176, CISG online 1780, atd.

neodchyluje ani od názorů nauky (Magnus, Hubert, Mullis, a další)¹¹⁶. Zbožím mohou být i živá zvířata nebo hromadné věci¹¹⁷. Software je také zbožím ve smyslu Vídeňské úmluvy, je-li standardizován¹¹⁸. Standardizovaný software je obvykle poskytován nejen na datovém nosiči, ale i přes internet a za úplatu. Naproti tomu individuálně vytvořený software nelze za zboží ve smyslu Vídeňské úmluvy považovat. Takovýto software je v režimu smlouvy o dílo. Do kategorie zboží lze zařadit rovněž i plyn, logo, zhmotnělé vědeckotechnické produkty (např. plány konstrukcí, výsledky výzkumu)¹¹⁹.

Existují i další výluky v použití Vídeňské úmluvy. Ty jsou definovány v čl. 2 a to na zboží kupovaného pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani neměl vědět, že zboží je kupováno k takovému účelu¹²⁰, na dražbách¹²¹, při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu¹²², na cenné papíry nebo peníze¹²³, na lodě, čluny, vznášedla nebo letadla¹²⁴, na elektrickou energii¹²⁵. Lodě, čluny, vznášedla nebo letadla jsou dle českého překladu z aplikace Vídeňské úmluvy vyloučeny. Nicméně čl. 101 definuje, že znění arabské, anglické, čínské, francouzské, ruské a španělské znění je stejně autentické¹²⁶.

Pokud budeme vycházet z anglické verze Vídeňské úmluvy, kde čl. 2 písm. e je definován následně a to *of ships, vessels, hovercraft or aircraft*.

Pokud si vyhledáme překlady k jednotlivým termínům, tak *ships – a large boat for travelling on water, especially across the sea, vessels – a large boat or a ship, hovercraft – a vehicle that travels quickly just above the surface of water or*

---

¹¹⁶ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹¹⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹¹⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹¹⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹²⁰ čl. 2 písm. a Vídeňské úmluvy

¹²¹ čl. 2 písm. b Vídeňské úmluvy

¹²² čl. 2 písm. c Vídeňské úmluvy

¹²³ čl. 2 písm. d Vídeňské úmluvy

¹²⁴ čl. 2 písm. e Vídeňské úmluvy

¹²⁵ čl. 2 písm. f Vídeňské úmluvy

¹²⁶ čl. 101 Vídeňské úmluvy

*land by producing a current of air under it to support it, aircraft – any vehicle, with or without an engine, that can fly, such as a plane or helicopter*¹²⁷.

Z výše uvedeného je patrné, že není problém v termínech ships, hovercraft, aircraft, kdy jejich český překlad je vcelku přesný. Ovšem problém je u slova vessels (člun), kdy nebyl použit vhodný český překlad. Pokud si definujeme člun, tak se jedná o loď menších rozměrů (např. nafukovací člun pro dva lidi). Ovšem při definici slova vessels se jedná o velikou loď např. nákladní kontejnerová loď používaná pro přepravu nákladu na volném moři.

Musíme konstatovat, že tento překlad může české uživatele Vídeňské úmluvy zmást a je nutné si na toto dát pozor a užívat buď uvedené původní vyhotovení, které jsou autentické nebo při užití českého překladu vždy porovnávat s autentickým vyhotovením.

Dále je z Vídeňské úmluvy vyloučen prodej podniku, neboť prodej ve formě podílů je typickým prodejem práva, nikoliv věci¹²⁸.

S aplikací Vídeňské úmluvy souvisí i to, že platí zásada autonomie vůle. Jsou-li splněny podmínky subsumpce určité konkrétní kupní smlouvy s mezinárodním prvkem pod Vídeňskou úmluvu, přichází v úvahu automatická aplikace Vídeňské úmluvy, ledaže ji smluvní strany projevem vůle, který nevzbuzuje pochybnosti, vyloučí¹²⁹.

Z toho vyplývá, že nepřejí-li si smluvní strany, aby se na jejich mezinárodní kupní smlouvu aplikovala Vídeňská úmluva, musí tak učinit dle čl. 6. Vídeňské úmluvy, kdy strany mohou vyloučit použití Vídeňské úmluvy nebo, s výjimkou článku 12, kteréhokoli jejího ustanovení nebo jeho účinky změnit¹³⁰.

Vyloučení Vídeňské úmluvy lze alespoň konkludentně. Strany smlouvy si mohou formulací v samotné smlouvě dohodnout na jejím vyloučení z aplikace. Naproti tomu vyloučení aplikace Vídeňské úmluvy konkludentním způsobem vždy ponese určitá rizika.

Jako příklady vyloučení z aplikace (vyloučení) Vídeňské úmluvy nám mohou sloužit rozhodnutí soudů. V rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 5. září 2001, sp. zn. 6 Cmo 13/2001, odvolací soud dovodil, že rozhodnutí soudu

¹²⁷ Cambridge dictionary [online].

Dostupné na: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>

¹²⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 23

¹²⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 9

¹³⁰ čl. 6 Vídeňské úmluvy

prvního stupně, který aplikoval české právo, bylo v rozporu s Vídeňskou úmluvou. Důvodem bylo, že šlo o kupní smlouvu mezi kupujícím a prodávajícím se sídlem signatářů Vídeňské úmluvy, tj. v České republice a Slovenské republice. Tento soud konstatoval, že v dané věci měla být aplikována Vídeňská úmluva. V rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 20. dubna 2001, sp. zn. 8 Cmo 478/2000, dospěl soud k závěru, že pokud byla mezi účastníky uzavřena kupní smlouva na dodání zboží výslovně podle § 409 dle zákona č. 519/1991 Sb., obchodní zákon, pak je nutné dovodit, že účastníci smlouvy si zvolili tuto právní normu a touto konkrétní volbou vyloučili aplikaci Vídeňské úmluvy.

4.2 Užití výhrady dle Vídeňské úmluvy

Výhradou se rozumí prohlášení smluvního států, že omezuje svou vázanost na některou část Vídeňské úmluvy. Takovéto prohlášení musí stát učinit dle požadavku Vídeňské úmluvy a to při podpisu vyžadující potvrzení při ratifikaci, přijetí nebo schválení¹³¹. Takového prohlášení a potvrzení musí mít písemnou formu a musí být formálně sdělena deponitáři¹³². Účinnost prohlášení nabývá současně s nabytím účinnosti Vídeňské úmluvy pro stát, který je učinil¹³³.

Výhradu mohou smluvní státy kdykoliv vzít zpět a to dle čl. 97 odst. 4, kdy každý stát, který učiní prohlášení podle Vídeňské úmluvy, může je kdykoli zrušit písemným oznámením zaslaným deponitáři¹³⁴.

Pokud bychom se zaměřili na smysl užití výhrady, tak stěžejní je čl. 98 Vídeňské úmluvy, který stanoví, že připouštějí se pouze výhrady, které jsou výslovně dovoleny¹³⁵.

Smyslem tohoto článku je, že jiné výhrady, kromě výslovně uvedených ve Vídeňské úmluvě jsou nepřipustné. Uvozující či doprovodná prohlášení k těmto výhradám, jako např. prohlášení o jejich interpretaci, jsou přípustná a jejich režim se spravuje obecným mezinárodním právem veřejným¹³⁶.

Výhrady jsou uvedeny v čl. 92 až 96 Vídeňské úmluvy. Čl. 92 Vídeňské úmluvy stanoví, že smluvní stát může prohlásit při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, že nebude vázán částí II Vídeňské úmluvy, nebo že

---

¹³¹ srov. čl. 97 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹³² srov. čl. 97 odst. 2 Vídeňské úmluvy

¹³³ srov. čl. 97 odst. 3 Vídeňské úmluvy

¹³⁴ čl. 97 odst. 4 Vídeňské úmluvy

¹³⁵ čl. 98 Vídeňské úmluvy

¹³⁶ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 398

nebude vázán částí III Vídeňské úmluvy¹³⁷ a smluvní stát, který učinil, takové prohlášení se nepovažuje za smluvní stát ve smyslu článku 1 odst. 1 Vídeňské úmluvy ohledně obsahu úpravy obsažené v části, na kterou se prohlášení vztahuje¹³⁸.

Účelem této výhrady je umožnit smluvním státům i dílčí ratifikaci Vídeňské úmluvy, což znamená, že použitím této výhrady, není smluvní stát vázán částí II, uzavírání smlouvy, a částí III, koupě zboží. Výhradu podle čl. 92 učinili i jeho navrhovatelé Dánsko, Finsko, Norsko a Švédsko, které ji však postupně odvolaly, a to Finsko s účinností k 1. 6. 2012, Švédsko k 1. 12. 2012, Dánsko k 1. 12. 2013 a Norsko k 1. 11. 2014. Pro smluvní státy to znamená, že smlouvy uzavřené se státy, které učinily výhradu (v době účinnosti výhrady) neplatí aplikace Vídeňské úmluvy v té části, kde byla výhrada učiněna. To ovšem neplatí podle čl. 1 odst. 1 písm. b), jestliže právní řád některého ze smluvních států, který neučinil výhradu podle čl. 92, je rozhodným právním řádem na základě volby provedené stranami nebo na základě navázání¹³⁹.

Čl. 93 Vídeňské úmluvy stanoví, že smluvní stát, který má dvě nebo více územních jednotek, v nichž podle jeho ústavy platí různé právní řády ve věcech upravených Vídeňskou úmluvou, může při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu prohlásit, že Vídeňská úmluva se vztahuje na všechny jeho územní jednotky nebo pouze na jednu nebo několik z nich, a toto prohlášení může kdykoli doplňovat jiným prohlášením¹⁴⁰, a jestliže na základě prohlášení článku 93 se Vídeňská úmluva vztahuje na jednu nebo více územních jednotek smluvního státu, ale nikoli na všechny, a místo podnikání se nachází na území tohoto státu, toto místo podnikání pro účely Vídeňské úmluvy se nepovažuje za místo podnikání na území smluvního státu, ledaže se nachází v územní jednotce, na kterou se vztahuje Vídeňská úmluva¹⁴¹.

Účelem této výhrady je, že některé státy s federativním uspořádáním nemají legislativní pravomoc upravit na federativní úrovni všechny otázky, které jsou předmětem úpravy Vídeňské úmluvy¹⁴². Tento článek řeší problematiku

---

¹³⁷ čl. 92 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹³⁸ čl. 92 odst. 2 Vídeňské úmluvy

¹³⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 391

¹⁴⁰ čl. 93 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹⁴¹ čl. 93 odst. 3 Vídeňské úmluvy

¹⁴² TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 392

smluvního státu s více územními jednotkami, ale již neřeší problematiku vztahu těchto územních jednotek navzájem. Vídeňská úmluva nemůže být tedy prohlášena za závaznou mezi jednotlivými územními jednotkami smluvního státu.

Výhradu učinila Austrálie, Dánsko a Kanada, které omezily platnost Vídeňské úmluvy na některá svá území¹⁴³.

Dle čl. 93 odst. 1 mohou smluvní státy učinit výhradu při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu a své prohlášení o výhradě mohou kdykoliv rozšiřovat či zužovat na základě nového prohlášení a vždy je nutné před aplikací zjistit, zda nedošlo rozšíření nebo zúžení výhrady. Aplikace Vídeňské úmluvy dle této výhrady je vyloučena jak podle čl. 1 odst. 1 písm. a) tak podle čl. 1 odst. 1 písm. b)¹⁴⁴.

Čl. 94 Vídeňské úmluvy stanoví, že dva nebo více smluvních států, které mají tutéž nebo velmi podobnou právní úpravu věci, na kterou se vztahuje Vídeňská úmluva, mohou prohlásit, že se Vídeňská úmluva nebude vztahovat na smlouvy o koupi nebo jejich uzavírání mezi stranami, jež mají místo podnikání na území těchto států¹⁴⁵, či že smluvní stát, který má tutéž nebo velmi podobnou právní úpravu věcí, na které se vztahuje Vídeňská úmluva, jako jeden nebo více států, jež nejsou smluvní stranou Vídeňské úmluvy, může kdykoli prohlásit, že Vídeňská úmluva se nebude vztahovat na smlouvy o koupi nebo jejich uzavírání mezi stranami, jež mají místo podnikání na území těchto států¹⁴⁶.

Účelem této výhrady je v zachování regionálního sjednocování práva, resp. jeho harmonizace, a upřednostnění tohoto stavu před sjednocováním kupní smlouvy Vídeňskou úmluvou, kdy právo výhrady vychází vstříc těm státům, jejichž právní úprava, zejména úprava kupní smlouvy, je velmi blízká nebo dokonce harmonizována¹⁴⁷. Práva výhrady zatím využily Dánsko, Finsko, Island, Norsko a Švédsko¹⁴⁸. Prohlášení o výhradě je učiněno vůči deponitáři¹⁴⁹ a lez učinit společně nebo souhlasnými jednostrannými projevy vůle a to jak ohledně

---

¹⁴³ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 392

¹⁴⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 392

¹⁴⁵ čl. 94 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹⁴⁶ čl. 94 odst. 2 Vídeňské úmluvy

¹⁴⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 394

¹⁴⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 394

¹⁴⁹ čl. 89 Vídeňské úmluvy

části II tak i části III. Samozřejmě lze prohlášení o výhradě vzít zpět¹⁵⁰. Dokonce lze učinit výhradu vůči určitým menším, dílčím celkům právní úpravy¹⁵¹.

Rozhodnutí o tom, zda úprava kupní smlouvy je stejná nebo podobná rozhodují samotné státy.

Čl. 95 Vídeňské úmluvy stanoví, že kterýkoli stát může prohlásit při uložení svých listin o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, že nebude vázán ustanovením článku 1 odst. 1 písm. b) Vídeňské úmluvy¹⁵².

Účelem výhrady je omezit (vyloučit) působnost Vídeňské úmluvy pro případy, v nichž je styčným bodem k její aplikaci kolizní norma *lex fori*¹⁵³.

Vídeňská úmluva se tak nemůže aplikovat v případě, kdy jedna strana má místo podnikání na území smluvního státu nebo smluvní strana má místo podnikání v jiném smluvním státě, který učinil výhradu. Tato výhrada byla do textu Vídeňské úmluvy zahrnuta na základě požadavku Československa, které ji ovšem (dnes již Česká republika) odvolala ke dni 21. 2. 2016. Výhrada byla dále učiněna Arménií, Čínou, Singapurem, Svatým Vincencem a Grenadiny, USA a Kanadou ve vztahu ke své provincii Britská Kolumbie¹⁵⁴. Dnešní převažující chápání tohoto článku je však takové, že stát, jenž učinil výhradu, není povinen brát Vídeňskou úmluvu v úvahu, avšak může Vídeňskou úmluvu respektovat¹⁵⁵.

Čl. 96 Vídeňské úmluvy stanoví, že smluvní stát, jehož právní předpisy vyžadují, aby smlouva o koupi byla uzavřena nebo prokazována písemně, může kdykoli učinit prohlášení podle čl. 12, že ustanovení čl. 11, čl. 29 nebo části II Vídeňské úmluvy, která připouští, aby smlouva o koupi zboží byla uzavřena, dohodou měněna nebo ukončena nebo aby nabídka, její přijetí nebo jiný projev vůle se uskutečnil v jakékoli jiné formě než písemné, neplatí, jestliže kterákoli strana má místo podnikání na jeho území¹⁵⁶.

---

¹⁵⁰ čl. 94 odst. 5 Vídeňské úmluvy

¹⁵¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 394

¹⁵² čl. 95 Vídeňské úmluvy

¹⁵³ sídlo soudu

¹⁵⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 395

¹⁵⁵ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 395

¹⁵⁶ čl. 96 Vídeňské úmluvy

Účelem této výhrad je umožnit smluvním státům vyloučit zásadu bezformálnosti pro projevy vůle smluvních stran¹⁵⁷. Tímto způsobem je docíleno, že smlouva musí mít písemnou formu. Ta ustanovení, která znamenají bezformálnost, se neaplikují. Předpokladem je, že smluvní strany mají místo podnikání ve smluvním státě, který učinil výhradu. Rozhodným právním řádem v tomto případě je ten, který určí kolizní norma. Výhradu lze učinit k Vídeňské úmluvě jako celku nebo jen k části II. Výhrada byla učiněna Argentinou, Chile, Estonskem (avšak jen s účinky do 9. 3. 2004), Lotyšskem, Litvou, Ukrajinou, Maďarskem a Běloruskem, dále Čína prohlásila, že se necítí vázána čl. 11 a těmi ustanoveními Vídeňské úmluvy, která se vztahují na předmět úpravy čl. 11¹⁵⁸.

Z výše uvedených čl. 92 až 96 vyplývá, že se jedná o výhrady k použití části II a III, teritoriální výhradu, výhradu z důvodu stejných nebo podobných úprav, výhradu z aplikace čl. 1 písm b), nebo výhradu k formě smlouvy. Další možností omezení závaznosti Vídeňské úmluvy, i když se nejedná o výhradu v pravém slova smyslu, je možnost částečné výpovědi dle čl. 101 odst. 1, kdy smluvní stát může vypovědět Vídeňskou úmluvu nebo její část II nebo její část III, jestliže o tom zašle formální písemné oznámení depozitáři¹⁵⁹.

Pokud není dána částečná výpověď, jedná se o vypovězení Vídeňské úmluvy jako celku. Pokud je tedy Vídeňská úmluva vypovězena jako celek nemůžeme mluvit o částečném omezení.

4.3 Komparatistika užití Vídeňské úmluvy v českém právním řádu

Komparatistika znamená „vědeckou srovnávací metodu“¹⁶⁰. Rozsah komparatistiky užití Vídeňské úmluvy v českém právním řádu budeme proveden v rámci vybraných právních institutů, které jsou v rozsahu.

Předpokladem pro aplikaci Vídeňské úmluvy je, že se musí jednat o koupi zboží, kdy subjekty mají místa podnikání v různých státech. Toto vyplývá z čl. 1 Vídeňské úmluvy, který upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech¹⁶¹.

---

¹⁵⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 396

¹⁵⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 396

¹⁵⁹ čl. 101 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹⁶⁰ SCS.ABZ.CZ Slovník cizích slov [online], 2018 [cit. 06.03.2018].

Dostupné na: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/komparatistika-1>

¹⁶¹ čl. 1 Vídeňské úmluvy

Přímá definice kupní smlouvy ve Vídeňské úmluvě není. Nicméně z čl. 30 Vídeňské úmluvy vyplývá, že prodávající je povinen dodat zboží, předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují, a vlastnické právo ke zboží, jak vyžaduje smlouva a Vídeňská úmluva za podmínek stanovených smlouvou a Vídeňskou úmluvou¹⁶². Čl. 30 Vídeňské úmluvy je doplněn o čl. 53, kdy kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a Vídeňskou úmluvou¹⁶³. Z článků Vídeňské úmluvy vyplývá, že se jedná o úplatnou kupní smlouvu. Občanský zákoník definuje kupní smlouvu tak, že prodávající se zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu¹⁶⁴. Z těchto dvou ustanovení vyplývá, že ve Vídeňské úmluvě je definováno, že se musejí předat navíc i jakékoliv doklady, které se k zboží vztahují, pokud si strany neujednají něco jiného. Ostatní znaky jsou v obou právních úpravách obdobné.

Dále dle čl. 3 odst. 1 Vídeňské úmluvy se jedná o smlouvu o koupi zboží i v tom případě, kdy zboží, které má být vyrobeno nebo vyhotoven, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení¹⁶⁵. Občanský zákoník tuto problematiku řeší § 2086, odst. 1, kdy jako kupní smlouva se posuzuje i to, pokud dodáváme věc, která má být teprve vyrobena, ledaže se ten komu má být věc dodána, zavázal předat druhé straně podstatnou část toho, čeho je k vyrobení věci zapotřebí¹⁶⁶. Z výše uvedených ustanovení je patrné, že tato věc je ve Vídeňské úmluvě a občanském zákoníku řešena obdobným způsobem.

Stejně je tomu tak i v případech, kdy se nebude jednat o smlouvu o koupi zboží. Vídeňská úmluva toto řeší v čl. 3 odst. 2, kdy se Vídeňská úmluva nepoužije na smlouvy, v nichž převažující část závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb¹⁶⁷. Občanský zákoník toto řeší obdobným způsobem a to v § 2086, odst. 2, kdy za kupní smlouvu se

---

¹⁶² čl. 30 Vídeňské úmluvy

¹⁶³ čl. 53 Vídeňské úmluvy

¹⁶⁴ § 2079, odst. 1. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

¹⁶⁵ čl. 3 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹⁶⁶ § 2086, odst. 1. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

¹⁶⁷ Čl. 3 odst. 2 Vídeňské úmluvy

však nepovažuje smlouva, podle níž převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti¹⁶⁸.

Jak bylo zmíněno, tak pojem zboží není ve Vídeňské úmluvě definován. Z tohoto důvodu jej dovozujeme z textu Vídeňské úmluvy jako celku. Za zboží ve smyslu Vídeňské úmluvy považujeme movité hmotné věci, které vycházejí ze současné ustálené judikatury¹⁶⁹ a neliší se ani od názorů nauky (Magnus, Hubert, Mullis, a další)¹⁷⁰. Dále věcmi mohou být i živá zvířata nebo hromadné věci¹⁷¹. Zvláštním příkladem je software. Software je též zbožím ve smyslu Vídeňské úmluvy, je-li standardizován¹⁷². Do kategorie zboží lze zařadit i rovněž plyn, logo, zhmotnělé vědeckotechnické produkty (např. plány konstrukcí, výsledky výzkumu)¹⁷³. Při výkladu zboží je nutné vždy brát v úvahu výluky z rozsahu Vídeňské úmluvy (čl. 2) či např. prodej podniku ve formě podílu (jedná se o prodej práva). Definice movité a nemovité věci je v občanském zákoníku, kdy konkrétně pozitivně je definována věc nemovitá. Nemovitou věcí se rozumí taková věc, již jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon, takovou věcí je např. právo stavby, dále občanský zákoník stanoví za nemovitou věc, o nichž to stanoví jiný právní předpis, kdy taková věc není součástí pozemku, a nelze ji přenést z místa na místo bez porušení její podstaty¹⁷⁴. Ostatní věci jsou movitými, ať už je jejich podstata hmotná nebo nehmotná¹⁷⁵. Občanský zákoník dále rozlišuje ohledně formy mezi koupí věcí movitými a nemovitými. V případě koupě nebo prodeje nemovité věci je vyžadována písemná forma kupní smlouvy¹⁷⁶. Jak je patrné, tak Vídeňská úmluva neposkytuje legální definici, co je myšleno zbožím, pouze definuje výluky ze své působnosti. Definici

---

¹⁶⁸ § 2086, odst. 2. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

¹⁶⁹ CISG online 1729, CISG online 2176, CISG online 1780, atd.

¹⁷⁰ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹⁷¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹⁷² TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹⁷³ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 22

¹⁷⁴ § 498, odst. 1. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

¹⁷⁵ § 498, odst. 2. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

¹⁷⁶ § 2128, odst. 1. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-04]

zboží definovala až ustálená judikatura (movité věci). Kdežto občanský zákoník jako komplexní obecná norma musela definovat věci jak movité, nemovité, hromadné věci, atd.

Pojem „místo podnikání“ ve Vídeňské úmluvě není definován. S místem podnikání, ale souvisí čl. 1 odst. 1 a čl. 1 odst. 2 Vídeňské úmluvy. Tyto články definují, že Vídeňská úmluva upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech¹⁷⁷ a to, že ke skutečnosti, že strany mají místa podnikání v různých státech, se nepřihlíží, jestliže tato skutečnost nevyplývá buď ze smlouvy nebo z jednání mezi stranami nebo z informací poskytnutých stranami kdykoli do uzavření smlouvy nebo při jejím uzavření¹⁷⁸. Výkladem těchto ustanovení zjistíme, že místa podnikání musí být v různých státech (za podmínek čl. 1 odst. 1 písm. a, b) a stranám smlouvy známá při uzavírání smlouvy. Důvodem znalosti místa podnikání je ochrana strany, která se nemohla dozvědět, že místa podnikání jsou v různých státech a tudíž se jedná o mezinárodní obchod a tímto je vyloučena aplikace Vídeňské úmluvy. Pokud taková situace nastane, bude se hledat rozhodné právo dle kolizních norem. Naopak občanský zákoník definuje pojem sídlo podnikání. Sídlo podnikání je v občanském zákoníku definováno v § 429 odst. 1, kdy sídlo podnikatele se určí adresou zapsanou ve veřejném rejstříku. Nezapíše-li se fyzická osoba jako podnikatel do veřejného rejstříku, je jeho sídlem místo, kde má hlavní obchodní závod, popřípadě kde má bydliště¹⁷⁹. Určení sídla podnikání je důležité z hlediska určení místa podnikání pro Vídeňskou úmluvu.

Vídeňská úmluva stanoví v čl. 9 odst. 1 a 2, že strany jsou vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly a dále pokud není dohodnuto jinak, má se za to, že strany se nepřímo dohodly, že na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována¹⁸⁰. Tato ustanovení stanoví vyvratitelnou domněnku, že zvyklosti jsou součástí smlouvy, pokud strany smlouvy nedohodly něco jiného, tj. dle ustanovení čl. 6 Vídeňské úmluvy mohou strany vyloučit použití kteréhokoliv ustanovení

---

¹⁷⁷ čl. 1 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹⁷⁸ čl. 1 odst. 2 Vídeňské úmluvy

¹⁷⁹ § 429, odst. 1. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-02-11]

¹⁸⁰ čl. 9 odst. 1, 2 Vídeňské úmluvy

(vyjma článku 12) nebo změnit jeho účinky. Obchodní zvyklosti, které se stanou součástí smlouvy, mají tak přednost před ustanoveními Vídeňské úmluvy, pokud vylučují jejich použití nebo mění jejich účinky¹⁸¹. Dále Vídeňská úmluva odkazuje na zvyklosti v čl. 8 odst. 3 a čl. 18 odst. 3. Občanský zákoník řeší obchodní zvyklosti v § 558 odst. 2, tj. v právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a s postupem podle ní byla srozuměna¹⁸². Dle tohoto ustanovení mají obchodní zvyklosti přednost před dispozitivními ustanoveními zákona, pokud není jiné ujednání. Jinak se lze zvyklosti dovolat, pokud strana prokáže, že druhá strana musela zvyklosti znát a s postupem podle ní byla srozuměna.

Obchodní podmínky se obvykle včleňují do smlouvy formou tzv. doložek. V případě obchodních podmínek může nastat situace, kdy ten komu je nabídka určena nesouhlasí s původními obchodními podmínkami a připojí své obchodní podmínky, které odporují původním obchodním podmínkám, které zašle zpět druhé straně. Tato problematika je nazývána bitvou forem. Pro problematiku bitvy forem se ustálily dva způsoby řešení a to pravidlo posledního výstřelu (*last-shot rule*) a vyřazovací pravidlo (*knock-out rule*). Vídeňská úmluva při řešení bitvy forem vychází zejména z čl. 19, kdy odpověď na nabídku, která se jeví přijetím, avšak obsahuje dodatky, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a je protinabídkou¹⁸³. Avšak odpověď na nabídku, která se jeví přijetím, ale obsahuje dodatky nebo odchylky, které podstatně nemění podmínky nabídky, je přijetím, ledaže navrhovatel bez zbytečného odkladu ústně vznese proti rozdílům námitky nebo za tímto účelem odešle oznámení. Jestliže tak neučiní, jsou součástí smlouvy podmínky uvedené v nabídce se změnami obsaženými v přijetí¹⁸⁴. Tyto články řeší přijetí nabídky, resp. vznik smlouvy, ale připouští i vznik smlouvy, kdy nabídka obsahuje dodatky nebo odchylky a to za předpokladu, že podstatně nemění podmínky nabídky. Pravidlo posledního výstřelu (*last-shot rule*) je

¹⁸¹ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 217

¹⁸² § 558 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2017-11-06]

¹⁸³ čl. 19 odst. 1 Vídeňské úmluvy

¹⁸⁴ čl. 19 odst. 2 Vídeňské úmluvy

Vídeňskou úmluvou aplikována prostřednictvím čl. 19 odst. 1. Při vyřazovacím pravidlu (*knock-out rule*) je nutná shoda na podstatných náležitostech smlouvy, kdy nepokryté otázky (obchodními podmínkami) budou řešeny na základě ustanovení Vídeňské úmluvy či národními právními řády (kolizní metoda). V případě vyřazovacího pravidla (*knock-out rule*) se jedná o určitý odklon od čl. 19 odst. 1 Vídeňské úmluvy, nicméně pro potřeby mezinárodního obchodu i samotných zásad Vídeňské úmluvy je vhodné toto pravidlo aplikovat, pokud si strany takové řešení nevyloučily. Ustanovení občanského zákoníku o obchodních podmínkách je řešeno v § 1751 odst. 1, kdy část obsahu smlouvy lze určit odkazem na obchodní podmínky, které navrhovatel připojí k nabídce nebo které jsou stranám známy¹⁸⁵. V případě odchýlných ujednání ve smlouvě mají tato před zněním obchodních podmínek přednost¹⁸⁶. Občanský zákoník, řeší výše zmíněnou bitvu forem následovně. Nejdříve je nutné vycházet z obecných ustanovení o přijetí nabídky § 1740. Navazujícím ustanovením je pak § 1751 odst. 2 občanského zákoníku, kdy odkáží-li strany v nabídce i v přijetí nabídky na obchodní podmínky, které si odporují, je smlouva přesto uzavřena s obsahem určeným v tom rozsahu, v jakém obchodní podmínky nejsou v rozporu; to platí i v případě, že to obchodní podmínky vylučují. Vyloučí-li to některá ze stran nejpozději bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle, smlouva uzavřena není¹⁸⁷. V případě rozdílu v obsahu nabídky a jejího přijetí než jsou obchodní podmínky dle ustanovení § 1751 občanského zákoníku, bude tento rozdíl řešen § 1740 odst. 2 a 3. Znamená to, že kdyby nabídka a její přijetí bylo rozdílné nejen v obchodních podmínkách, je nutné zkoumat, zda jsou splněny náležitosti pro vznik samotné smlouvy. Je nutné doplnit, že dle § 1740 odst. 3 občanského zákoníku smlouva vznikne, kdy přijetí nabídky nebude podstatně měnit podmínky smlouvy. Toto ustanovení je tak v souladu s čl. 19 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

V případě uzavírání kupní smlouvy je nutné zdůraznit, že ani Vídeňská úmluva ani občanský zákoník nereguluje proces uzavírání kupní smlouvy kogentními ustanoveními. Definovaným postupem uzavírání kupní smlouvy ve

---

¹⁸⁵ § 1751 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-13]

¹⁸⁶ § 1751 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-13]

¹⁸⁷ § 1751 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

Vídeňské úmluvě je postup návrh (oferta) – přijetí (akceptace). Tento postup je upraven i v občanském zákoníku.

V čl. 14 odst. 1 Vídeňské úmluvy jsou stanoveny tři základní předpoklady, které je možné považovat za návrh kupní smlouvy, jsou jimi projev vůle, jeho závaznost pro navrhovatele a jeho dostatečnou určitost¹⁸⁸. U uvedených předpokladů je potřeba vždy brát v úvahu čl. 8 Vídeňské úmluvy a přitom je nutné vždy přihlížet k čl. 9 Vídeňské úmluvy, tj. k předběžným jednáním, praxi stran nebo zvyklostem. Občanský zákoník definuje v § 1731 že, z návrhu na uzavření smlouvy (nabídka) musí být zřejmé, že ten, kdo jej činí, má úmysl uzavřít určitou smlouvu s osobou, vůči níž nabídku činí¹⁸⁹. Dále občanský zákoník v § 1732 odst. 1 definuje, že právní jednání směřující k uzavření smlouvy je nabídkou, pokud obsahuje podstatné náležitosti smlouvy tak, aby smlouva mohla být uzavřena jeho jednoduchým a nepodmíněným přijetím, a pokud z něho plyne vůle navrhovatele být smlouvou vázán, bude-li nabídka přijata¹⁹⁰. Jak ve Vídeňské úmluvě, tak i v občanském zákoníku se jedná o podobné náležitosti, které musí být splněny pro návrh kupní smlouvy.

V čl. 11 Vídeňské úmluvy jsou stanoveny požadavky na formu smlouvy, kdy smlouva o koupi nemusí být uzavřena nebo prokazována písemně a nevyžadují se u ní žádné jiné formální náležitosti; lze ji prokazovat jakýmkoli prostředky, včetně svědků¹⁹¹. Z daného článku vyplývá, že požadavek na formu smlouvy je dost benevolentní, může tak být uzavřena písemnou formou nebo ústní formou a jedná se tak o zásadu neformálnosti. Ovšem je nutné mít vždy na paměti čl. 12 Vídeňské úmluvy. Stejnou zásadu prosazuje v § 559 i občanský zákoník, kdy každý má právo zvolit si pro právní jednání libovolnou formu, není-li ve volbě formy omezen ujednáním nebo zákonem¹⁹². Pro písemnou formu je nutné brát v úvahu § 561, kdy k platnosti právního jednání učiněného v písemné formě

---

¹⁸⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 87

¹⁸⁹ § 1731 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

¹⁹⁰ § 1732 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

¹⁹¹ čl. 11 Vídeňské úmluvy

¹⁹² § 559 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

se vyžaduje podpis jednajícího¹⁹³. Zde je patrný rozdíl, kdy žádné ustanovení Vídeňské úmluvy nestanoví připojený podpis jednajícího u písemné formy.

Obsah návrhu je ve Vídeňské úmluvě stanoven v čl. 14 odst. 1.

V občanském zákoníku lze náležitosti obsahu návrhu dovodit z § 1732 odst. 1. Dle Vídeňské úmluvy, aby návrh byl platný, musí návrh obsahovat alespoň určitelnost kupní ceny. V případě tohoto nedostatku Vídeňská úmluva v čl. 55 stanoví, že smlouva byla platně uzavřena, avšak není v ní výslovně nebo nepřímou stanovena kupní cena a ani ustanovení umožňující její určení, má se za to, že strany, pokud neprojevily jinou vůli, nepřímou určily kupní cenu odpovídající kupní ceně, která se všeobecně účtovala v době uzavření smlouvy za takové zboží za srovnatelných okolností v příslušném obchodním odvětví¹⁹⁴. Vídeňská úmluva tak zavádí vyvratitelnou domněnku stanovení kupní ceny. Občanský zákoník upravuje kupní cenu obdobným způsobem jako Vídeňská úmluva a to v § 2080, kdy kupní cena je ujednána dostatečně určitě, je-li ujednán alespoň způsob jejího určení¹⁹⁵. V případě, že kupní cena není určena, je užito ustanovení § 2085 odst. 2, kdy mají-li strany vůli uzavřít kupní smlouvu bez určení kupní ceny, platí za ujednanou kupní cena, za niž se týž nebo srovnatelný předmět v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle prodává¹⁹⁶.

S kupní cenou souvisí i povinnost kupujícího zaplatit za zboží. Pokud bychom srovnali tuto povinnost, tak ve Vídeňské úmluvě v čl. 53, je kupující povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a Vídeňskou úmluvou¹⁹⁷. Obdobnou povinnost kupujícího nalezneme i v občanském zákoníku v § 2118, kdy kupující zaplatí kupní cenu a věc převezme¹⁹⁸.

K určitosti návrhu náleží i komu je návrh určen. Vídeňská úmluva toto definuje v čl. 14 odst. 1, který byl již uveden a v odst. 2, který stanoví, že návrh, který není určen jedné nebo několika určitým osobám, se pokládá pouze za výzvu

---

¹⁹³ § 561 první věta zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

¹⁹⁴ čl. 55 Vídeňské úmluvy

¹⁹⁵ § 2080 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

¹⁹⁶ § 2085 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

¹⁹⁷ čl. 53 Vídeňské úmluvy

¹⁹⁸ § 2118 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

k podávání nabídek, ledaže osoba činící návrh jasně uvede opak¹⁹⁹. Z tohoto ustanovení jasně vyplývá, že i návrh, který je adresovaný neurčitému počtu osob se může považovat za návrh, tj. takový návrh, který nevzbuzuje pochybnost. Občanský zákoník u projevu vůle neurčitému počtu osob předpokládá, že se nejedná o nabídku, tj. toto vyplývá z § 1733, že se nejedná o nabídku u projevu, který směřuje vůči neurčitému okruhu osob nebo který má povahu reklamy, pokud z něho jasně neplyne něco jiného²⁰⁰. Ustanovení vídeňské úmluvy (... , ledaže osoba činící návrh jasně uvede opak) a občanského zákoníku (... , pokud z něho jasně neplyne něco jiného) jsou svým významem totožná a z jednotlivých ustanovení je patrné, že úprava ve Vídeňské úmluvě a občanském zákoníku je obdobná a má stejný smysl.

Účinnost návrhu je stanovena tzv. teorií dojití. Vídeňská úmluva má tuto teorii obsaženou v čl. 15 odst. 1, kdy nabídka působí od doby, kdy dojde osobě, které je určena²⁰¹. Teorie dojití je ve Vídeňské úmluvě definováno čl. 24 a v občanském zákoníku v § 570 odst. 1, kdy právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde²⁰².

Přijetí návrhu znamená souhlas s uzavřením smlouvy. Vídeňská úmluva přijetí návrhu upravuje v čl. 18 odst. 1, kdy prohlášení učiněné osobou, které byla nabídka určena, nebo její jiné jednání naznačující její souhlas s nabídkou, je přijetím. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě nejsou přijetím²⁰³. Občanský zákoník řeší přijetí návrhu v § 1740 odst. 1, kdy osoba, které je nabídka určena, nabídku přijme, projeví-li s ní včas vůči navrhovateli souhlas. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě přijetím nejsou²⁰⁴. Z výše uvedených dvou ustanovení vyplývá, že Vídeňská úmluva i občanský zákoník vychází ze stejné logiky přijetí. Stejně tak i mlčení nebo nečinnost neznamenají přijetí nabídky. Přijetí je totiž projevem vůle. Ovšem v tomto případě je nutné zmínit, že mlčení nebo nečinnost bude projevem vůle, pokud si tak strany ujednaly nebo tak vyplývá z obchodních zvyklostí. Přijetím dle čl. 18 odst. 3 Vídeňské úmluvy je rovněž i to, kdy je přijetí

---

¹⁹⁹ čl. 14 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²⁰⁰ § 1733 třetí věta zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

²⁰¹ čl. 15 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁰² § 570 věta před středníkem zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

²⁰³ čl. 18 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁰⁴ § 1740 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-18]

provedeno pomocí reálného úkonu (tzv. reálná akceptace). Shodně je takto upraveno i v občanském zákoníku a to v § 1744.

Co se týče pozdního přijetí, tak Vídeňská úmluva umožňuje dvě možnosti. Dle čl. 21 odst. 1 Vídeňské úmluvy má pozdní přijetí účinky přijetí, jestliže navrhovatel bez odkladu vyrozumí o tom ústně osobu, které byla nabídka určena nebo jí v tomto smyslu odešle zprávu²⁰⁵. Obdobně situaci řeší občanský zákoník kdy v § 1743 odst. 1, kdy i pozdní přijetí nabídky má účinky včasného přijetí, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu alespoň ústně vyrozumí osobu, které nabídku učinil, že přijetí považuje za včasné, nebo se začne chovat ve shodě s nabídkou²⁰⁶. V porovnání obou ustanovení je patrné, že je nutné bez zbytečného odkladu alespoň ústně vyrozumět osobu, které byla nabídka učiněna. Dle našeho názoru u obou ustanovení nic nebrání tomu, aby byla osoba vyrozuměna písemně. Jak v ustanovení Vídeňské úmluvy, tak i v občanském zákoníku je uveden pojem „bez zbytečného odkladu“. Toto slovní spojení nám uvádí, že mezi dobou přijetí pozdní nabídky a vyrozuměním osoby uplyne minimální doba. Rozdílem u obou ustanovení je v tom, že občanský zákoník umožňuje pozdní přijetí nabídky i tak, že se navrhovatel začne chovat ve shodě s nabídkou.

Druhým způsobem pozdního přijetí dle čl. 21 odst. 2 Vídeňské úmluvy je, když z dopisu nebo jiné písemnosti, jež obsahují pozdní přijetí nabídky, vyplývá, že byly odeslány za takovýchto okolností, že by došly navrhovateli včas, kdyby jejich přeprava probíhala obvyklým způsobem, má pozdní přijetí účinky přijetí, ledaže navrhovatel bez odkladu vyrozumí ústně osobu, které byla nabídka určena, že považuje nabídku za zaniklou, nebo jí v tomto smyslu odešle zprávu²⁰⁷. Občanský zákoník takovýto způsob pozdního přijetí upravuje obdobně a to tak, že plyne-li z písemnosti, která vyjadřuje přijetí nabídky, že byla odeslána za takových okolností, že by došla navrhovateli včas, kdyby její přeprava probíhala obvyklým způsobem, má pozdní přijetí účinky včasného přijetí, ledaže navrhovatel bez odkladu vyrozumí alespoň ústně osobu, které byla nabídka určena, že považuje nabídku za zaniklou²⁰⁸. Obě ustanovení vycházejí z důvodu, proč se neuskutečnilo časné přijetí, tj. že přeprava neprobíhala obvyklým

---

²⁰⁵ čl. 21 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁰⁶ § 1743 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-19]

²⁰⁷ čl. 21 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²⁰⁸ § 1743 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-19]

způsobem. Z obou ustanovení také vyplývá, že je nutné, aby nabídka byla považována za zaniklou, bez odkladu se musí vyrozumět osoba alespoň ústně. Vídeňská úmluva dále umožňuje vyrozumět pouhým odesláním zprávy. Oproti tomu občanský zákoník stanoví, že navrhovatel musí být vyrozuměn alespoň ústně. Pokud bude vyrozumívát v písemné formě, domníváme se, že se musí vyrozumění doučit, tj. dostat do dispozice adresátovi.

V čl. 22 Vídeňské úmluvy je upraveno zpětvzetí přijetí, kdy přijetí může být vzato zpět, jestliže zpětvzetí dojde navrhovateli před okamžikem nebo v okamžiku, kdy by nastaly účinky přijetí²⁰⁹. Občanský zákoník § 1742 zpětvzetí upravuje tak, že přijetí nabídky lze zrušit, dojde-li zrušení navrhovateli nejpozději s přijetím²¹⁰. Daná ustanovení jsou obdobná, nicméně Vídeňská úmluva používá „vzato zpět“ a občanský zákoník „zrušení“. Pokud bychom slovní spojení „vzato zpět“ porovnali s anglickou verzí Vídeňské úmluvy, kde je použito slovo „*withdrawn*“ (*to take or move out or back, or to remove*²¹¹), tak český překlad odpovídá smyslu anglické verze Vídeňské úmluvy. Proto lze tvrdit, že „vzato zpět“ a „zrušení“ má v kontextu obou předpisů stejný význam.

Protinabídka je upravena ve Vídeňské úmluvě v čl. 19 odst. 1, kdy odpověď na nabídku, která se jeví přijetím, avšak obsahuje dodatky, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a je protinabídkou²¹². Občanský zákoník protinabídku upravuje v § 1740 odst. 2, kdy projev vůle, který obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a považuje se za novou nabídku. Přijetím nabídky je však odpověď, která vymezuje obsah navržené smlouvy jinými slovy²¹³. Rozdílnost obou ustanovení spočívá v tom, že občanský zákoník umožňuje přijetí nabídky jinými slovy, tzn. záleží na obsahu. Výjimka z uvedených ustanovení je ve Vídeňské úmluvě řešena čl. 19 odst. 2, kdy odpověď na nabídku, která se jeví přijetím, ale obsahuje dodatky nebo odchylky, které podstatně nemění podmínky nabídky, je přijetím, ledaže navrhovatel bez zbytečného odkladu ústně vznesl proti rozdílům námitku nebo za tímto účelem

---

²⁰⁹ čl. 22 Vídeňské úmluvy

²¹⁰ § 1742 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-19]

²¹⁰ čl. 22 Vídeňské úmluvy

²¹¹ *to take or move out or back, or to remove*

Cambridge dictionary [online].

Dostupné na: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>

²¹² čl. 21 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²¹³ § 1740 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-19]

odešle oznámení. Jestliže tak neučiní, jsou součástí smlouvy podmínky uvedené v nabídce se změnami obsaženými v přijetí²¹⁴. Občanský zákoník tuto výjimku řeší v § 1740 odst. 3, kdy odpověď s dodatkem nebo odchylkou, která podstatně nemění podmínky nabídky, je přijetím nabídky, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu takové přijetí neodmítne. Navrhovatel může přijetí nabídky s dodatkem nebo odchylkou předem vyloučit již v nabídce nebo jiným způsobem, který nevzbuzuje pochybnost²¹⁵. Vídeňská úmluva a občanský zákoník tuto výjimku upravují shodně, kdy občanský zákoník doplňuje o větu druhou v § 1740 odst. 3, tzn. může být již v nabídce předem vyloučeno, nebo jiným způsobem, který nevzbuzuje pochybnost, přijetí nabídky s dodatkem nebo odchylkami. Dle našeho názoru, lze obdobnou úpravu užít i v režimu Vídeňské úmluvy v rámci autonomie vůle, kdy si toto strany smlouvy dohodnou.

Samotné uzavření smlouvy je řešeno čl. 23 Vídeňské úmluvy, kdy smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky se stane účinným podle ustanovení Vídeňské úmluvy²¹⁶. Účinnost nabídky je ve Vídeňské úmluvě řešena čl. 18 odst. 2 věty první, kdy přijetí nabídky se stává účinným v okamžiku, kdy vyjádření souhlasu dojde navrhovateli²¹⁷. Občanský zákoník uzavření smlouvy upravuje v § 1745, kdy smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti²¹⁸. Lze konstatovat, že tato problematika je ve Vídeňské úmluvě a občanském zákoníku řešeno podobným způsobem.

---

²¹⁴ čl. 19 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²¹⁵ § 1740 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-19]

²¹⁶ čl. 23 Vídeňské úmluvy

²¹⁷ čl. 18 odst. 2 věta první Vídeňské úmluvy

²¹⁸ § 1745 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In. Codexis Academia [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2018-03-19]

5 Uzavírání kupní smlouvy v rámci Vídeňské úmluvy

Proces uzavírání smlouvy lze charakterizovat jako postup, který vede ke konsensu, a v jehož důsledku vzniká smlouva a zároveň je nutné, aby pro vznik platné smlouvy byly během tohoto postupu splněny všechny podmínky, které právo požaduje pro vznik smlouvy²¹⁹.

Definovaným postupem uzavírání kupní smlouvy ve Vídeňské úmluvě je postup návrh (oferta) – přijetí (akceptace). Znamená to, že se zdaleka nejedná o jediný možný postup a strany si mohou určit postup uzavírání smlouvy, v rámci autonomie vůle. Nicméně se domníváme, že tento postup bude spíše ojedinelý.

Problematicke uzavírání mezinárodní kupní smlouvy je věnována část II Vídeňské úmluvy, konkrétně se jedná o čl. 14 až čl. 24. Je nutné říci, že se nejedná o úplnou úpravu a otázky spadající do předmětu úpravy Vídeňské úmluvy, které v ní nejsou výslovně řešeny, se řeší podle obecných zásad, na nichž Vídeňská úmluva spočívá, nebo jestliže takové zásady chybějí, podle ustanovení právního řádu rozhodného podle ustanovení mezinárodního práva soukromého²²⁰.

Proces uzavírání smlouvy je vždy individuální záležitostí, což je dáno zejména zbožím, důvěryhodností mezi smluvními stranami, trhem, na kterém smluvní strany působí²²¹. Podle toho, jak si strany navzájem důvěřují a jaké mají spolu obchodní zkušenosti, se odvíjí i platební podmínky, forma i samotný obsah kupní smlouvy²²².

Samotné uzavírání kupní smlouvy lze rozdělit do několika dílčích činností:

- předmluvní fáze,
- fáze návrhu/nabídka – oferta,
- fáze přijetí – akceptace,
- uzavření smlouvy.

5.1 Předmluvní fáze

Předmluvní fáze je, která předchází uzavření smlouvy. Jednání může probíhat za přítomnosti smluvních stran, nebo bez jejich přítomnosti za použití

---

²¹⁹ HULMÁK, M. Uzavírání smluv v civilním právu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 218 s. ISBN 978-80-7400-062-1 S. 1.

²²⁰ čl. 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²²¹ ROZEHNALOVÁ, N. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. 1. Vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 58 s. ISBN 978-80-2100-793-2. s. 17

²²² 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²²² ROZEHNALOVÁ, N. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. 1. Vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 58 s. ISBN 978-80-2100-793-2. s. 17

různých komunikačních prostředků. I samotné uzavírání smlouvy může proběhnout zcela bez jednání smluvních stran, nebo naopak jednání mohou být velice zdlouhavá.

V této fázi je stranami využíváno různých nástrojů, jako jsou *Letter of intent*²²³, *Letter of comfort*²²⁴, *Memorandum of understanding*²²⁵, atd. Tyto dokumenty mají podobný účel, kterým dávám druhé smluvní straně najevo, že máme zájem uzavřít smlouvu a jedná se tak o ulehčení procesu uzavírání smlouvy.

Strany se tak pokoušejí formulovat podmínky smlouvy, za nichž lze smlouvu následně uzavřít. Vedle toho plní výše uvedené dokumenty i úlohu určité právní jistoty a záruky toho, že druhá strana přistupuje k jednání seriózně a má skutečný zájem smlouvu uzavřít, zejména s ohledem na podnikání určitých předběžných kroků²²⁶. Je však nutné mít stále na paměti, že tyto dokumenty by neměly být moc obecné, jelikož by to komplikovalo samotný proces uzavírání kupní smlouvy, ale ani moc detailní, aby nebyly kvalifikovány např. jako nabídka nebo smlouva o smlouvě budoucí.

5.2 Nabídka

Výchozím předpokladem je čl. 14 Vídeňské úmluvy, kde je vymezení první fáze uzavírání smlouvy, vymezení podmínek, za kterých lze považovat projev vůle za návrh smlouvy, resp. za nabídku k uzavření smlouvy. Tento článek vymezuje tzv. *essentialia* smlouvy, neboť ta musí návrh obsahovat návrh na uzavření smlouvy určený jedné nebo několika určitým osobám je nabídkou, jestliže je dostatečně určitý a projevuje vůli navrhovatele, aby byl zavázán v případě přijetí²²⁷. Návrh je dostatečně určitý, je-li v něm označeno zboží, a jestliže výslovně nebo nepřímou stanoví množství a kupní cenu zboží nebo obsahuje ustanovení umožňující jejich určení²²⁸.

Vídeňská úmluva nestanoví požadavky na formální stránku nabídky, ta tak může být provedena ústně, písemně nebo i konkludentně.

---

²²³ Dohoda o společném záměru

²²⁴ Patronátní prohlášení

²²⁵ Memorandum o porozumění

²²⁶ ROZEHNALOVÁ, N. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. 1. Vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 58 s. ISBN 978-80-2100-793-2. s. 18

²²⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 86

²²⁸ čl. 14 odst. 1 Vídeňské úmluvy

V čl. 14 odst. 1 Vídeňské úmluvy jsou stanoveny tři základní předpoklady, které je možné považovat za návrh kupní smlouvy, jsou jimi:

- projev vůle,
- jeho závaznost pro navrhovatele a
- jeho dostatečnou určitost²²⁹.

U výše uvedených předpokladů je potřeba vždy brát v úvahu čl. 8 a přitom je nutné vždy přihlížet čl. 9, tj. k předběžným jednáním, praxi stran nebo zvyklostem. Tyto náležitosti musejí být splněny kumulativně, jinak se nemůže jednat o platný návrh a to platí ohledně náležitostí návrhu, které vyplývají z vnitrostátních právních řádů²³⁰.

Veřejná oznámení nabídky mají speciální režim dle čl. 14 odst. 2 a to návrh, který není určen jedné nebo několika určitým osobám, se pokládá pouze za výzvu k podávání nabídek, ledaže osoba činící návrh jasně uvede opak²³¹.

Veřejná oznámení adresované neurčitému počtu osob, není dle článku výše obvykle považován za nabídku. Ve většině takových případů navrhovatel není schopen zjistit počet příjemců. Pokud navrhovatel chce učinit nabídku tímto způsobem, musí toto být zcela zřejmé z projevu vůle navrhovatele a ve spojení s dostatečnou určitostí ohledně zboží, množství a ceny. Na rozdíl od uvedených předpokladů řádné, platné nabídky, jsou otázky její materiální platnosti předmětem rozhodného národního právního řádu (čl. 4 písm. a)²³².

Samotná nabídka je projevem vůle, která je určena jedné nebo více osobám, které určil navrhovatel. Tomu komu je nabídka určena a má ji přijmout je adresátem nabídky. Je podmínkou, že navrhovatel se cítí být vázán nabídkou. Tato vlastnost se hodnotí výkladem, který je autonomní a nemohou na ni být aplikovány národní právní řády.

Za nabídku nelze považovat katalogy, prospekty a s výjimkou čl. 14 odst. 2 ani inzeráty, reklamu, tedy projevy vůle vůči neurčitému počtu osob a v zásadě nejsou závazné ani projevy vůle ve smyslu „do vyprodání zásob“ apod., ledaže z okolností (zejména z praxe stran a zvyklostí) lze dospět k tomu, že i takové

---

²²⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 87

²³⁰ ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 292

²³¹ čl. 14 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²³² TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 87

projevy mají vlastnost nabídky²³³. Katalogy, prospekty nebo oznámení v novinách nelze zpravidla považovat za nabídku, jelikož zde nevyplývá jasná závazná vůle navrhovatele. Naopak nabídka může obsahovat předběžná ujednání stran, standardizované vzorové smlouvy, technické normy či všeobecné technické podmínky.

Návrh na uzavření smlouvy je nabídkou, jestliže je dostatečně určitý.

Základní předpoklady této vlastnosti jsou, že jde o:

- určení zboží,
- určitost či určitelnost množství a
- určitost či určitelnost ceny²³⁴.

Toto určení musí být natolik přesné, aby při akceptaci nabídky mohla vzniknout platná smlouva.

Zboží musí být individuálně určené, anebo označené dle druhu. Vesměs obecná spojení typu „objednávám si vaše gumy“ nestačí, ledaže to odpovídá předchozí praxi stran. Dále musí nabídka obsahovat údaj o množství, anebo alespoň stanovit způsob jeho určení. Tomuto předpokladu však vyhovuje, jestliže je tento údaj uveden „zprostředkovaně“ např. jako „veškeré zásoby“ nebo určení „přibližného množství“ je mnohdy s ohledem na zvyklosti dostačena specifikací nabídky²³⁵. Dalším požadavkem je cena. I na tuto vlastnost je kladen požadavek na dostatečnou určitost nebo alespoň určitelnost. Určitost je jednoznačně dána, jestliže je cena vyjádřena jako celková nebo je určena jako jednotková. Nabídka dále může poukazovat na budoucí cenu tržní nebo může být použito odkazu na trh v určitém místě. Stejně tak i nabídka učiněná v denních cenách (cena vyhlášená v době dodání) je dostatečně určitá. Dále je dostatečně určitá, je-li dohodnuto, že ji stanoví třetí osoba (např. znalec), anebo budoucí smluvní strana.

Může nastat situace, kdy třetí osoba nebude chtít cenu stanovit, v tomto případě je relevantní řešením postupovat dle národního právního řádu určeného dle kolizní normy.

V případě, že smlouva byla platně uzavřena, avšak nevznikla dohoda stran nad cenou nebo jejím určením, lze postupovat dle čl. 55, který stanoví, že jestliže

---

²³³ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 87

²³⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 88

²³⁵ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 88

smlouva byla platně uzavřena, avšak není v ní výslovně nebo nepřímou stanovena kupní cena a ani ustanovení umožňující její určení, má se za to, že strany, pokud neprojevily jinou vůli, nepřímou určily kupní cenu odpovídající kupní ceně, která se všeobecně účtovala v době uzavření smlouvy za takové zboží za srovnatelných okolností v příslušném obchodním odvětví²³⁶.

Zde mohou existovat určité výkladové problémy, kdy čl. 14 odst. 1 předpokládá pro návrh alespoň určitelnou cenu a čl. 55 umožňuje vznik platné smlouvy, ačkoliv cena není určena. Nicméně pokud si dané články rozebereme, tak je důležité si uvědomit, že čl. 14 stanoví náležitosti učiněného návrhu, což je základním předpokladem uzavření smlouvy. Čl. 55 již předpokládá platné uzavření smlouvy, po němž lze chybějící údaj o ceně doplnit dle podmínek tohoto článku.

Podle pravidel by smlouva z návrhu, která ani po výkladu neobsahuje určitelnou cenu, nepředstavuje platnou nabídku a takováto nabídka není schopna zpravidla sloužit jako podklad pro vznik platné smlouvy. Avšak navrhovatel, který je „pánem své nabídky“, může v rámci autonomie vůle postupovat jinak a zcela záměrně nabízet uzavření smlouvy bez udání ceny²³⁷. Zde je nutné zmínit, že zde musí být zřejmá vůle navrhovatele být vázán nabídkou bez stanovení ceny. Považují-li obě strany uzavřenou smlouvu za platnou, je třeba postupovat dle čl. 55 Vídeňské úmluvy.

Výsledkem je, že dané články si nekonkurují, nemají stejnou věcnou působnost a určitým způsobem zde ke konfliktu nedochází. Lze tedy dovodit, že pokud smlouva bez stanovení ceny vznikla, platí pro ni čl. 55 Vídeňské úmluvy.

Nesmíme také zapomenout, že dle Vídeňské úmluvy lze uzavřít smlouvu i jiným způsobem, viz autonomie vůle, než jen formou nabídka – přijetí. Strany se mohou dohodnout současně a k uzavření smlouvy dojde v jednom okamžiku. Takové uzavření smlouvy je dle Vídeňské úmluvy platné i bez ceny, je-li možné cenu doplnit dle čl. 55²³⁸. Dále může smlouva vzniknout bez ujednání ceny i tehdy, jestliže se Vídeňská úmluva používá bez části II. V tomto případě aplikací kolizních norem a jimi určený národní právní řád musí určit, zda byla smlouva bez ceny uzavřena platně. Pokud ano, je potřebné cenu doplnit dle čl. 55 Vídeňské

---

²³⁶ čl. 55 Vídeňské úmluvy

²³⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 89

²³⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 90

úmluvy. Dohodnou-li se však strany na tom, že cenu budoucího plnění ještě sjednají, aniž k takové dohodě dojde, jedná se o případ neučiněné nabídky, neboť chybí určitost ceny²³⁹.

Pokud dojde k tomu, že cena bude stanovena bez udání měny, jedná se o určitou nabídku, jelikož v pochybnostech je měnou měna, která je platná v místě podnikání prodávajícího.

Vídeňská úmluva neřeší otázky návrhu s odkládací či rozvazovací podmínkou. Takovou nabídku lze považovat za platnou a vykládat ji v souvislosti s čl. 8 Vídeňské úmluvy.

K tomu, aby měl návrh patřičné vlastnosti, nemusí obsahovat údaj o kvalitě zboží, balení, době dodání a placení, stejně jako o místu dodání, je ovšem nutné vždy přihlížet k zejména předchozí praxi stran nebo zvyklostem²⁴⁰.

Specifikace dále není nutná tam, kde jde o jednotlivé méně významné vlastnosti zboží (např. barva).

V případě využití obchodních podmínek v rámci nabídky je nutné vzít v úvahu, kdy se mají dostat do dispozice příjemci, či do jaké míry je možné po příjemci požadovat, aby se s obchodními podmínkami seznámil sám. Podmínku znalosti a seznámení lze spatřovat za splněnou, pokud obchodní podmínky jsou součástí nabídky nebo příjemci dojdou dříve, než potvrdí přijetí návrhu²⁴¹. Jejich obsah musí být srozumitelný a to i jazykově. Ovšem jsou-li obchodní podmínky doručeny příjemci až po přijetí nabídky nestávají se součástí smlouvy.

Pokud nastane situace, kdy ten, jemuž je nabídka určena připojí své obchodní podmínky, které odporují původním obchodním podmínkám a zašle je druhé straně, jedná se o protinávrh. Stejně jako u návrhu (smlouvy), platí, že podstatná změna náležitostí je protinabídkou. Toto může být opakováno a je nazýváno bitvou forem. Existují dva způsoby řešení, tedy pravidlo posledního výstřelu (*last-shot rule*) a vyřazovací pravidlo (*knock-out rule*).

První pravidlo (pravidlo posledního výstřelu) vychází z toho, že ten, jemuž je nabídka určena, připojí své obchodní podmínky, které odporují obchodním podmínkám v návrhu, jedná se o protinabídku. Platné budou tedy až ty obchodní

---

²³⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 88

²⁴⁰ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 88

²⁴¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 88

podmínky, které jsou přijaty jako poslední a předešlé obchodní podmínky nemají význam.

Druhé pravidlo (vyřazovací pravidlo) vychází z toho, že všechna ustanovení obchodních podmínek, která si neodporují, budou použita a naopak ta ustanovení obchodních podmínek, která jsou v rozporu, se nepoužijí.

Pro nabídku je dále charakteristické její časové rozmezí platnosti nebo možnosti její zpětvzetí. Tomuto tématu se ve Vídeňské úmluvě věnují čl. 15 a násl.

Působnost nabídky je řešena v čl. 15 odst. 1 a je nutné ho vykládat v souvislosti s čl. 24, který řeší okamžik dojití nabídky. Zmíněné články stanoví, že nabídka působí od doby, kdy dojde osobě, které je určena²⁴² a pro účely části Vídeňské úmluvy (část II) nabídka, prohlášení o přijetí nebo jakýkoli jiný projev vůle dojde osobě, které jsou určeny, když jsou jí sděleny ústně nebo jsou doručeny jakýmkoli jiným způsobem jí do vlastních rukou, do jejího místa podnikání nebo na její poštovní adresu, nebo, nemá-li místo podnikání nebo poštovní adresu, do jejího bydliště (sídla)²⁴³.

Nabídka může být samozřejmě odvolána, což je řešeno v čl. 16 odst. 1, kdy dokud nebyla smlouva uzavřena, může být nabídka odvolána, jestliže odvolání dojde osobě, které je nabídka určena, dříve než odeslala přijetí²⁴⁴.

Ovšem mohou nastat i případy, kdy učiněnou nabídku není možné odvolat a to za podmínek stanovených v čl. 16 odst. 2, kdy jestliže z ní vyplývá stanovením určité lhůty pro přijetí nebo jiným způsobem, že je neodvolatelná, nebo jestliže osoba, které byla určena, mohla důvodně spoléhat na její neodvolatelnost, podle toho jednala²⁴⁵.

Ve výše uvedených případech nelze nabídku odvolat, ale je možné je za určitých podmínek zrušit a tím dojde k zániku nabídky. Zrušení nabídky je řešeno v čl. 15 odst. 2, kde je stanoveno, že nabídku, i když je neodvolatelná, lze zrušit, dojde-li zrušení osobě, které je nabídka určena, dříve nebo současně s nabídkou²⁴⁶.

---

²⁴² čl. 15 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁴³ čl. 24 Vídeňské úmluvy

²⁴⁴ čl. 16 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁴⁵ čl. 16 odst. 2 písm. a, b Vídeňské úmluvy

²⁴⁶ čl. 15 odst. 2 Vídeňské úmluvy

5.3 Přijetí

Přijetím je každý projev vůle nebo tomuto projevu ekvivalentní jednání či nečinnost, s níž Vídeňská úmluva spojuje příslušné účinky²⁴⁷. Akceptace tedy předpokládá dojití adresátovi a přijetí se provádí až po aktu dojití. Stejně jako u nabídky je předpokládán projev vůle, kterým je souhlas s nabídkou. Takovýto projev vůle musí být učiněn tak, aby nevzbuzoval pochybnosti, a musí být bezvýhradný až na malé odchylky²⁴⁸. Zda je smluvní vázanost chtěná nebo zda příjemce hodlá proti nabídce postavit protinávrh, je třeba zjistit výkladem a to platí především pro výslovně projevenou akceptaci, avšak i pro konkludentní projev²⁴⁹. Vždy je v tomto případě nutné postupovat vzhledem k čl. 8 odst. 2 Vídeňské úmluvy a to v rámci rozumné strany v podobném postavení.

Článek 18 až 23 Vídeňské úmluvy upravuje režim vzniku smlouvy přijetím nabídky a vymezuje základní prvky přijetí.

Účelem čl. 18 Vídeňské úmluvy je snaha o relativně podrobné zpracování možných reakcí adresáta nabídky, jejich jasné odlišení a stanovení jejich významu²⁵⁰. Přijetí nabídky dle čl. 18 odst. 1 Vídeňské úmluvy se může uskutečnit výslovně nebo prostřednictvím souhlasného jednání.

Vídeňská úmluva tedy umožňuje přijetí nabídky formou prohlášení, kdy v čl. 18 odst. 1, přijetí je prohlášení učiněné osobou, které byla nabídka určena, nebo její jiné jednání naznačující její souhlas s nabídkou, je přijetím. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě nejsou přijetím²⁵¹ a zároveň nečinnost nebo mlčení samy o sobě se nepovažují za přijetí nabídky²⁵².

Teprve dojitím se stává projev vůle účinným²⁵³, nicméně musíme vzít v úvahu, tj. s výjimkou čl. 18 odst. 3 Vídeňské úmluvy. Výslovné přijetí nabídky se může uskutečnit písemně, e-mailem a není potřeba, aby byl užit stejný komunikační prostředek, kterým byla obdržena nabídka, pokud se strany nedohodli jinak. Prostřednictvím souhlasného jednání může příjemce akceptaci vyjádřit konkludentně. Příklady takové akceptace uvádí čl. 18 odst. 3 a kromě

²⁴⁷ ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 295

²⁴⁸ srov. čl. 19 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²⁴⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 100

²⁵⁰ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 99

²⁵¹ čl. 18 odst. 1 první věta Vídeňské úmluvy

²⁵² čl. 18 odst. 1 druhá věta Vídeňské úmluvy

²⁵³ Vídeňská úmluva aplikuje teorii dojití nikoli odeslání

toho lze uvažovat i o zpracování zboží, otevření akreditivu nebo zahájení výroby²⁵⁴, ovšem vůle být vázán smlouvou musí být vždy dostatečně projevena.

Nabídka působí od doby, kdy dojde osobě, které je určena. Toto pravidlo je obdobné i u přijetí, tj. přijetí je účinné dojitím navrhovateli. Jednání má účinek souhlasu jen tehdy, jestliže zpráva o tom dojde do sféry navrhovatele, který se o tom může dozvědět a tato zpráva může být i zprostředkovaná, tj. nemusí pocházet přímo od příjemce, nýbrž od třetí osoby, jakou je např. banka²⁵⁵.

Navrhovatel je svou nabídkou vázán dle čl. 18 odst. 2. a v tomto článku je rovněž řešeno i kdy má být nabídka přijata. Samotné lhůta pro přijetí nabídky je součástí čl. 20 odst. 1. Tyto články stanoví, že přijetí nabídky se stává účinným v okamžiku, kdy vyjádření souhlasu dojde navrhovateli. Přijetí není účinné, jestliže vyjádření souhlasu nedojde navrhovateli v době, kterou určil, a není-li tato doba určena, v rozumné době s přihlédnutím k okolnostem obchodu, včetně rychlosti sdělovacích prostředků, které navrhovatel použil. Ústní nabídka musí být přijata ihned, ledaže z okolností vyplývá něco jiného²⁵⁶, a lhůta pro přijetí nabídky určená navrhovatelem počíná běžet od rozhodného okamžiku, nebo od stanoveného data. Není-li takové datum uvedeno, od data uvedeného na obálce²⁵⁷.

Otázku včasnosti určuje navrhovatel a je určena především lhůtou k přijetí a uzavření smlouvy. K uzavření smlouvy dochází v okamžiku, kdy souhlasný projev vůle dojde navrhovateli. Ovšem není-li lhůta stanovena, platí, že k uzavření smlouvy dochází dojitím přijetí v přiměřené lhůtě, která se řídí podle okolností případu a způsobu zprostředkování projevu vůle a délka lhůty vyplývá z doby, která je přiměřená povaze konkrétního obchodu, jeho významu, složitosti a rozsahu²⁵⁸. V případě ústní nabídky se předpokládá její okamžité přijetí²⁵⁹.

V čl. 18 odst. 3 je výjimkou z pravidla, že přijetí nabídky musí dojít navrhovateli. Další možností přijetí nabídky je možné na základě praxe stran nebo zvyklostí. Vyjádřit souhlas s nabídkou lze i provedením úkonu bez vyrozumění navrhovatele, jako odesláním zboží nebo zaplacením kupní ceny²⁶⁰. Pokud

---

²⁵⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 101

²⁵⁵ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 101

²⁵⁶ čl. 18 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²⁵⁷ čl. 20 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁵⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 102

²⁵⁹ srov. čl. 18 odst. 2 Vídeňské úmluvy – „ihned“

²⁶⁰ čl. 18 odst. 3 Vídeňské úmluvy

z nabídky vyplývá, že je požadováno např. „okamžité odeslání zboží“ a aplikovat čl. 18 odst. 3, je nutné toto posuzovat v kontextu čl. 8 Vídeňské úmluvy.

Pozdní přijetí je považováno za přijetí dle podmínek uvedených v čl. 21 odst. 1 Vídeňské úmluvy. Smyslem tohoto článku je neklást zbytečné formalismy pokud je vůle stran uzavřít smlouvu i po pozdním přijetí nabídky.

V čl. 22 Vídeňské úmluvy je umožněno příjemci do okamžiku dojití vzít svůj projev zpět. Odvolání přijetí po jeho dojití je vyloučeno, protože smlouva již vznikla, a předmět odvolání tedy již neexistuje²⁶¹.

Účelem čl. 19 Vídeňské úmluvy je, že není uskutečněno bezvýhradné přijetí nabídky kupujícím. Přijetí nabídky může být učiněno bez výhrad, nebo s drobnými (nepodstatnými) výhradami, či podstatnými výhradami. Je nesmírně důležité pro uzavření smlouvy umět kvalifikovat změny jako změny podstatné a nepodstatné výhrady.

V případě, že strana v nabídce při přijetí učiní podstatné výhrady, jedná se o protinabídku dle čl. 19 odst. 1 Vídeňské úmluvy a to tak, že odpověď na nabídku, která se jeví přijetím, avšak obsahuje dodatky, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a je protinabídkou²⁶².

V případě protinabídky se ocitá návrhová strana v postavení přijímající strany. Jestliže odpověď na nabídku obsahuje její odmítnutí nebo protinabídku, původní návrh zaniká (čl. 17 Vídeňské úmluvy). Typové rozlišení je uvedeno v čl. 19 odst. 3, kdy dodatky nebo odchylky, které se týkají zejména kupní ceny, placení, jakosti a množství zboží, místa a doby dodání, rozsahu odpovědnosti jedné strany vůči druhé straně nebo řešení sporů, se považují za podstatnou změnu podmínky nabídky²⁶³.

Jsou dva názory jak vykládat příklady uvedené v čl. 19 odst. 3 Vídeňské úmluvy a to formalistickým způsobem, anebo volným hodnocením každého případu zvlášť s přihlédnutím k jednotlivým okolnostem. Formalistický přístup znamená, že každý jednotlivý příklad je nevyvratitelnou domněnkou a tedy o

---

²⁶¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 102

²⁶² čl. 18 odst. 1 Vídeňské úmluvy

²⁶³ čl. 19 odst. 3 Vídeňské úmluvy

podstatnou změnu a protinabídku. K tomuto názoru se přiklání menší část doktríny²⁶⁴.

Většinová doktrína²⁶⁵ se ovšem kloní k názoru, že je potřebné volné hodnocení každého jednotlivého případu s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, k praxi stran a mezinárodním zvyklostem. Vždy je tedy nutné každou změnu zvažovat v souvislosti s každým případem, každou konkrétní smlouvou. Tento přístup odpovídá i základnímu cíli Vídeňské úmluvy dospět bez průtahů a malicherných překážek k úspěšnému uzavření a uskutečnění kupní smlouvy²⁶⁶.

Dle judikatury lze za podstatné změny považovat odpověď kupujícího, který požaduje dodání dalších částí zboží, jež nebyly obsaženy v nabídce, změnu v dodacích podmínkách v řádu měsíců nebo změnu ceny²⁶⁷. Dále k podstatným změnám řadíme změny základních věcných podmínek kupní smlouvy, jako jsou specifikace zboží, cena, platební a dodací podmínky, rozsah odpovědnosti apod.²⁶⁸.

V případě nepodstatných (čl. 18 odst. 2) změn se jedná o uzavření kupní smlouvy (čl. 23) ve znění těchto nepodstatných změn. Jedná se tedy o domněnku uzavření smlouvy, kterou může prodávající (navrhovatel) vyvrátit negativní reakcí²⁶⁹, která se musí vztahovat právě na rozdíly mezi jeho nabídkou a odpovědí kupujícího a měla by být uskutečněna bez zbytečného odkladu²⁷⁰. Toto má to především praktické důvody, kdy uzavření smlouvy by bylo možné zmařit i pro nepodstatné příčiny. Forma ovšem není Vídeňskou úmluvou nijak specifikována a může být uskutečněna ústně, písemně, atd.

Za změnu návrhu, a tedy protinabídku, nelze ovšem považovat přijetí návrhu ve znění jiných termínů (např. „dojednání“ namísto „smlouva“ nebo

---

²⁶⁴ např. *Herber, R, Czerwenka, B.* Internationales Kaufrecht. Kommentar. München 1991 nebo *Reinhart, G.* UN-Kaufrecht. Kommentar zum Übereinkommen der Vereingten Nationen vom 11. April 1980 über Veträge über den internationalen Warenkauf. heidelberg 1991

²⁶⁵ např. *Piltz, B.* Internationales Kaufrecht. 2. vydání. München 2008 nebo *Karollus, M.* UN-kaufrecht. Wien, New York, 1991 nebo *Magnus, U.* Wiener Kaufrecht (CISG). J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführung Gesetz und Nebengesetzen. Berlin 2005

²⁶⁶ *TICHÝ, L.* CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 106

²⁶⁷ *TICHÝ, L.* CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 106

²⁶⁸ *TICHÝ, L.* CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 106

²⁶⁹ *TICHÝ, L.* CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 104

²⁷⁰ synonymum k „neprodleně“. V doktríně je zpravidla vymezena do tři pracovních dnů

pojmu „ručení“ namísto „zástava“, pokud existuje základní věcný konsens ohledně jejich obsahu²⁷¹.

5.4 Uzavření smlouvy

Vždy je důležité vědět, kdy byla smlouva uzavřena a to z důvodu, že k datu se vždy váží významy účinky (např. termíny dodání). Dle čl. 23 Vídeňské úmluvy ve spojení s čl. 18 odst. 2 věty první nebo čl. 18 odst. 3 Vídeňské úmluvy je tomu:

- prohlášení o přijetí²⁷²,
- uskutečněno odpovídající jednání²⁷³,
- smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky se stane účinným podle ustanovení Vídeňské úmluvy²⁷⁴.

Čl. 23 Vídeňské úmluvy stanoví okamžik vzniku smlouvy pouze pro účely Vídeňské úmluvy. Vždy je třeba brát do úvahy i autonomii vůli stran. Pokud si strany smlouvy definují podmínky, smlouva je uzavřena až po splnění těchto podmínek, např. forma, konsenzem, atd.

Místo uzavření smlouvy není ve Vídeňské úmluvě upraveno. Návrh takové úpravy byl již v průběhu přípravných prací odmítnut²⁷⁵. Místo uzavření může být důležité pro mezinárodní příslušnost a další účely a je třeba je určit podle kolizních norem²⁷⁶.

---

²⁷¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 104

²⁷² srov. čl. 18 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²⁷³ srov. čl. 18 odst. 2 Vídeňské úmluvy

²⁷⁴ čl. 23 Vídeňské úmluvy

²⁷⁵ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 116

²⁷⁶ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 116

6 Porušení smlouvy v rámci Vídeňské úmluvy

Porušení smlouvy je ve Vídeňské úmluvě upraveno v čl. 25. Účelem tohoto článku je vymezení pojmu, jímž je podstatné porušení smlouvy. Podstatnost neboli závažnost je totiž měřítkem odpovědnosti za jednání v rozporu se smlouvou a jeho následky (vady) a kritériem pro volbu prostředků právní ochrany dotčené strany²⁷⁷. Naopak nepodstatné neboli jednoduché porušení smlouvy není ve Vídeňské úmluvě upraveno a je od podstatného porušení smlouvy odvozeno. Jinak řečeno pokud porušení není kvalifikováno, jako podstatné bude se jednat o nepodstatné porušení smlouvy. Tato má význam pro následky, kdy u podstatného porušení smlouvy se jedná o nejzávažnější pochybení a znamená sankci v podobě ukončení smlouvy.

V obecné rovině lze za porušení smlouvy považovat ty případy, kdy některá ze smluvních stran nesplní řádně svoji smluvní povinnost. Pokud jsme v režimu Vídeňské úmluvy, tak je důležité, že k porušení může dojít jak v případě porušení povinností stanovených Vídeňskou úmluvou, tak i porušením povinností stanovených stranami ve smlouvě, nicméně ve Vídeňské úmluvě nenajdeme výkladové ustanovení pro pojem „porušení“.

Za nesplnění smlouvy je třeba považovat i nesplnění povinností vyplývajících z implicitních ujednání stran, zvyklostí a jiných právních úprav včetně předpisů národních právních řádů, které je potřeba respektovat²⁷⁸. Porušením smlouvy může dojít komisivním jednáním²⁷⁹, tak i omisivním jednáním²⁸⁰. O porušení smlouvy jde bez ohledu na to, zda jsou porušené povinnosti odstupňovány a kategorizovány jako povinnosti hlavní a povinnosti vedlejší, jak tomu je v mnohých národních právních řádech (toto rozlišení ovšem Vídeňská úmluva nezná)²⁸¹.

Zda došlo k porušení smlouvy (povinnosti ze smlouvy vyplývajících), nevyplývá z čl. 25, ale je to potřeba posoudit podle jednotlivých ustanovení, která vymezují smluvní povinnosti stran.

---

²⁷⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 120

²⁷⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 121

²⁷⁹ konáním

²⁸⁰ nekonáním

²⁸¹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 121

V části II Vídeňské úmluvy jsou definovány povinnosti prodávajícího a práva kupujícího při porušení smlouvy prodávajícím. V části III Vídeňské úmluvy jsou pro změnu definovány povinnosti kupujícího a práva prodávajícího při porušení smlouvy kupujícím.

Např. v čl. 30 Vídeňské úmluvy je povinností prodávajícího dodat zboží s doklady a převést vlastnické právo ke zboží²⁸². Články následující tuto povinnost dále rozvíjí a konkretizují (např. dodání zboží v určitém místě a čase, dodání zboží bez vad a nároků třetích osob). Naproti tomu má kupující dle čl. 53 Vídeňské úmluvy povinnosti zaplatit kupní cenu a převzít dodávku²⁸³. Opět články následující tuto povinnost dále rozvíjí a konkretizují (např. podmínky zaplacení kupní ceny, převzetí dodávky).

Nic nebrání tomu, aby si strany mohly stanovit další povinnosti, které budou vyplývat ze samotné smlouvy.

6.1 Podstatné porušení smlouvy

Vymezení podstatného porušení je tedy v čl. 25 Vídeňské úmluvy. Úkolem čl. 25 je pouze stanovení měřítko podstatnosti jako kritéria odlišení základních narušení smlouvy (podstatných) od jednoduchých případů (nepodstatných)²⁸⁴. Čl. 25 Vídeňské úmluvy tedy definuje, jaké podmínky musí být naplněny, aby bylo porušení podstatné, kdy porušení smlouvy jednou ze stran je podstatné, jestliže způsobuje takovou újmu druhé straně, že ji ve značné míře zbavuje toho, co tato strana je oprávněna očekávat podle smlouvy, ledaže strana porušující smlouvu nepředvídala takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvídala za týchž okolností²⁸⁵.

Podstatné porušení smlouvy je v anglickém jazyce „*fundamental breach*“²⁸⁶ a je nepochybně z anglického práva i převzato. Tento pojem je nutné vykládat autonomně na základě Vídeňské úmluvy a ne dle anglického práva.

---

²⁸² srov. čl. 30 Vídeňské úmluvy

²⁸³ srov. čl. 53 Vídeňské úmluvy

²⁸⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 121

²⁸⁵ čl. 25 Vídeňské úmluvy

²⁸⁶ Fundamental breach means any breach to a contract that is so fundamental. Any fundamental breach permits a party to terminate the performance of a contract. This also entitles a party to sue for damages. Český překlad: Podstatné porušení znamená, jakékoli porušení smlouvy, které je zásadní. Každé podstatné porušení umožňuje účastníkovi ukončit plnění smlouvy. To také opravňuje stranu, aby mohla žalovat o náhradu škody.

USLegal. Legal Definitions & Legal Terms Defined [online], 2018 [cit. 24.2.2018].

Dostupné na: <https://definitions.uslegal.com/f/fundamental-breach/>

Článek 25 Vídeňské úmluvy tedy předpokládá, že jde o vznik újmy jako následku nějakého porušení a dotčená strana je zbavena toho, co je oprávněna očekávat podle smlouvy, tj. zmařená očekávání druhé smluvní strany. Dále tento článek definuje liberační důvody, kdy strana porušující smlouvu nepředvídala takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvídala za týchž okolností.

V první řadě je věcí stran určit, do jaké míry byly povinnosti, které jsou základním předpokladem realizace smlouvy porušeny, aby byl splněn objektivní znak zmaření očekávání stanovených smlouvou a současně však, a to zejména nezávisle na subjektivním přístupu stran, se musí uplatnit objektivní hodnocení poškození zájmu a jeho následků²⁸⁷.

Vídeňská úmluva upravuje, určuje podstatné porušení smlouvy a s tímto porušením spojuje vážnější následky než u porušení nepodstatného. K tomuto rozdělení bylo přistoupeno, aby vážnější následek byl spjat s vyšší mírou intenzity zavinění. Pokud by jakékoliv porušení bylo spojeno s nejzazším následkem, odstoupením od smlouvy, vedlo by to k možnosti jedné i druhé strany k odmítnutí svého plnění, i když by plnění jedné ze stran bylo téměř bezchybné. Podstatné porušení je tedy podmínkou pro možnost uplatnit právo na odstoupení od smlouvy.

Podmínky pro odstoupení od smlouvy jsou např. upraveny v čl. 49 odst. 1 (odstoupení kupujícím), nebo čl. 64 odst. 1 (odstoupení prodávajícím) Vídeňské úmluvy. Odstoupení od smlouvy je řešeno i v čl. 72 a to pokud je před dobou plnění smlouvy zřejmé, že jedna ze stran ji podstatně poruší. Nebo odstoupení od smlouvy ohledně části dílčího plnění (čl. 73 a čl. 51 Vídeňské úmluvy), který řeší možnost odstoupit v případě částečného nesplnění nebo splnění neodpovídajícího smlouvě.

Ostatní následky, které jsou důsledkem při méně závažném porušení smlouvy, a není s nimi spjata odstoupení od smlouvy, jsou např. náhrada škody, právo na snížení kupní ceny, právo na splnění povinnosti nebo právo požadovat odstranění vadného plnění.

Další možnosti odstoupení některé smluvní strany jsou upraveny v čl. 72 a 73 pro případ odstoupení od smlouvy před dobou splnění. Dále v čl. 51, který

---

²⁸⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 122

umožňuje stranám odstoupit v případě částečného nesplnění nebo splnění neodpovídajícího smlouvě.

V čl. 25 je uvedeno několik prvků, které je nutné si nejprve vysvětlit pro pochopení celé problematiky. Je na škodu, že Vídeňská úmluva neobsahuje žádný demonstrativní výčet příkladů, které by rámcově definovaly podstatné porušení.

6.2 Újma

Jedním z předpokladů pro konstatování podstatného porušení smlouvy v režimu Vídeňské úmluvy je způsobení újmy. Újmou v režimu Vídeňské úmluvy ovšem není myšlena škoda ve smyslu čl. 74 Vídeňské úmluvy²⁸⁸. Újmou dle čl. 25 je myšleno neuskutečnění toho, co je druhá strana oprávněna očekávat dle smlouvy, to však ve smyslu absence přínosu neznamena, že k ní vztahující pojem podstatnosti není dán, jestliže újma teprve hrozí, je také v tomto případě podmínka podstatnosti splněna, jak to vyplývá mimo jiné i z čl. 72 odst. 1^{289, 290}.

Z čl. 25 tedy vyplývá, že pro určení újmy, která má za následek porušení smlouvy podstatným způsobem je rozhodujícím ukazatelem, zda došlo k takovému porušení zájmů poškozené strany, že další trvání smlouvy pro ni ztratilo význam.

Újma dle Vídeňské úmluvy znamená, že je zmařen důvod, proč jedna strana smlouvu uzavřela, což vede k tomu, že dále už nemá zájem na jejím plnění, a jejím druhotným cílem je odstoupení od smlouvy²⁹¹. Nelze tedy brát v úvahu subjektivní očekávání strany smlouvy (poškozené strany), které nemají oporu ustanovení ve smlouvě. Legitimní očekávání poškozené strany tedy nejsou určena jejím subjektivním vnímáním, ale jsou vymezena podmínkami existující smlouvy a z nich musí být zřejmá²⁹². Co jsou tedy podmínky existující smlouvy, ze kterých lze dovodit očekávání poškozené strany. Tato otázka doktrínou není zcela vyřešena.

---

²⁸⁸ srov. čl. 74 Náhrada škody při porušení smlouvy jednou stranou zahrnuje částku odpovídající ztrátě, včetně ušlého zisku, kterou utrpěla druhá strana v důsledku porušení smlouvy. Náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke skutečnostem, o nichž věděla nebo měla vědět, jako možný důsledek porušení smlouvy.

²⁸⁹ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 122

²⁹⁰ Srov. čl. 72 odst. 1 Jestliže před dobou plnění smlouvy je zřejmé, že jedna ze stran ji podstatně poruší, může druhá strana odstoupit od smlouvy.

²⁹¹ HERBOCZKOVÁ, J. Podstatné porušení smlouvy podle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Právní rozhledy. 2009, č. 14, s. 506

²⁹² HERBOCZKOVÁ, J. Podstatné porušení smlouvy podle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Právní rozhledy. 2009, č. 14, s. 506

Je nutné upozornit, že očekávání smluvních stran (...co tato strana je oprávněna očekávat podle smlouvy²⁹³) může zahrnovat vedle samotných podmínek smlouvy i předmluvní ujednání, ustálenou praxi stran nebo zvyklosti. V tomto případě je opět nutné věc vždy posoudit pro konkrétní případ, kdy např. jedná-li se o vady zboží zásadního charakteru, které nelze odstranit za použití očekávaného úsilí, bude se jednat o podstatné porušení smlouvy. Ovšem za podstatné porušení smlouvy se nebude jednat, kdy bude dostatečné pro poškozenou stranu smlouvy náhrada škody. Zda pojem „podstatné porušení smlouvy“ jako prostředek právní ochrany bude uplatněn, není otázkou čl. 25, ale věcí výkladu pojmu „podstatné porušení smlouvy“ podle příslušných ustanovení Vídeňské úmluvy s ohledem na okolnosti konkrétního případu²⁹⁴.

Praxe naznačuje, že je výhodné některá ustanovení výslovně označit jako podstatná a tím si obě strany jasně sdělí, které povinnosti jsou pro ně významné. Ovšem z některých druhů smluv vyplývá význam zájmu již z jejich povahy (např. fixní obchody – z fixně stanoveného data dodávky jasně vyplývá jejich důležitost pro stranu smlouvy).

Na závěr je nutné upozornit na to, že důkazní břemeno nese poškozená strana, která musí prokázat, že v důsledku porušení smlouvy utrpěla takovou újmu, která ji zbavila očekávání podle smlouvy a to z důvodu, že nelze očekávat po druhé straně prokázání jí způsobené újmy²⁹⁵.

6.3 Předvídatelnost

Předpoklad pro podstatné porušení smlouvy je okolnost, že jedna (porušující) strana smlouvy nepředvídala takové důsledky a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvídala za týchž okolností. Účelem je ochrana jedné (porušující) strany v případech, kdy porušila svou povinnost a způsobila újmu druhé smluvní straně, nicméně se tak stalo za situace, kdy to nebylo možné předvídat. Důležitý je tak vztah vědomí (předvídatelnosti) k následku, a nikoli k samotnému porušení²⁹⁶. Obdobně jako v případě čl. 74 znamená předvídatelnost otázku nikoli čistě skutkovou, resp. subjektivní znalost daných okolností, nýbrž

---

²⁹³ čl. 25 Vídeňské úmluvy

²⁹⁴ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 121

²⁹⁵ HERBOCZKOVÁ, J. Podstatné porušení smlouvy podle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Právní rozhledy. 2009, č. 14, s. 506

²⁹⁶ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 123

vyžaduje se, aby negativní následky býval mohl předvídat průměrný smluvní partner se stejným „sociálněekonomickým pozadím“, ze stejného sektoru, ve stejné roli, za stejných vnějších okolností²⁹⁷.

V podmínce podstatného porušení smlouvy jsou dvě hlediska a to subjektivní a objektivní. Subjektivní hledisko spočívá, že způsobení újmy nemohla předvídat porušující strana (... ledaže strana porušující smlouvu nepředvíдалa takové důsledky....²⁹⁸). Objektivní hledisko spočívá, že by újmu nemohla za týchž okolností předvídat ani jiná rozumná osoba v tomtéž postavení (... a ani rozumná osoba v tomtéž postavení by je nepředvíдалa za týchž okolností....²⁹⁹). Pokud se nemá jednat o podstatné porušení smlouvy, musí být obě tato hlediska splněna a to kumulativně.

V případě doby předvídání následku (porušení) soudí převážená většina autorů, že rozhodujícím okamžikem je uzavření smlouvy a nikoliv okamžik porušení, resp. následku (Holthausen, Karollus, Caemmerer), ale je nutné podotknout, že někteří autoři (Flechtner) však navrhuji vzít v úvahu také informace sdělené po uzavření kupní smlouvy³⁰⁰.

Dle čl. 25 Vídeňské úmluvy je podstatné porušení spojeno s „oprávněním očekávat podle smlouvy“. Jazykovým výkladem by dle tohoto článku neměly být informace sdělené až po uzavření smlouvy součástí smlouvy. Dále smluvní strany uzavírají smlouvu za určitého stupně získaných informací ať už před sjednáním nebo v průběhu sjednávání smlouvy či dle dříve uskutečnění obchodního styku a mohou tak předvídat důsledky porušení kupní smlouvy. Pokud by se jedna ze stran dozvěděla dodatečné informace, až po uzavření smlouvy, mohlo by se stát, že by smlouvu vůbec neuzavřela. V druhém případě dodatečné informace nemohou měnit závazky ze smlouvy, nicméně je konkretizují, které budou v případě nedodržení považovány za podstatné porušení smlouvy.

K dodatečně sděleným informacím, tj. po uzavření smlouvy, by nemělo být přihlíženo a to z důvodu předvídatelnosti. Na závěr si řekneme, že důkazní břemeno nese strana, která porušila smlouvu a to z důvodu, že nelze očekávat po druhé straně prokázání liberačních důvodů.

---

²⁹⁷ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 123

²⁹⁸ čl. 25 Vídeňské úmluvy

²⁹⁹ čl. 25 Vídeňské úmluvy

³⁰⁰ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 123

6.4 Porušení smlouvy v rámci Vídeňské úmluvy v příkladech

Součástí této kapitoly budou uvedeny některé příklady porušení smlouvy, a jak o těchto situacích rozhodli příslušné soudy. Zaměříme na nesplnění smlouvy, prodlení s plněním, prodlení s placením a vady zboží.

Nesplnění smlouvy je vždy podstatným porušením a to bez ohledu na důvody, což vyplývá i z čl. 49 odst. 1 písm. b. Není-li dodáno zboží (bez existence liberačních důvodů³⁰¹), pro kupujícího postrádá smlouva smysl a v takovém případě jsou naplněny prvky podstatného porušení smlouvy. K tomuto závěru dospěl i rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory, který v nálezu č. 9978 z roku 1999 uvedl, že celkové nedodání zboží definitivně zakládá podstatné porušení kupní smlouvy. Mezi kupujícím a prodávajícím byla uzavřena mezinárodní kupní smlouva. Kupujícím byla kupní cena zaplacená předem, avšak prodávající zboží nedodal. Kupující se u výše zmíněného rozhodčího soudu domáhal o určení podstatného porušení smlouvy s úhradou již zaplacené kupní ceny včetně uhrazení pokuty³⁰². K podobnému stanovisku dospěl i soud LG (okresní soud) Freiburg, který v rozhodnutí 8 O 75/02 z roku 2002 rozhodl, že kupující má nárok na vrácení kupní ceny podle čl. 81 odst. 2 Vídeňské úmluvy a všech jeho výdajů na vozidlo podle čl. 74 Vídeňské úmluvy. Mezi kupujícím a prodávajícím byla uzavřena mezinárodní kupní smlouva. Proávající, ale nesplnil svou povinnost převést vlastnictví automobilu na kupujícího, kdy podle čl. 41 Vídeňské úmluvy, je prodávající odpovědný za vady vlastnictví. Neuskutečnění převodu vlastnictví ze strany prodávajícího není způsobeno překážkou, která není nad jeho kontrolou. Naopak, bylo odpovědností prodávajícího, aby se zjistil historii automobilu, čímž by zjistil, že byl vůz ukraden, a proto by se měl zdržet prodeje. Na základě tohoto zjištění byl vůz zkonfiskován a k převodu vlastnictví nedošlo³⁰³.

Španělský soud Provincial Court of Barcelona ve svém rozhodnutí č. JUR 2002/114334 z roku 2002 označil také nedodání zboží jako podstatné porušení mezinárodní kupní smlouvy. Proávající nedodal kupujícímu zboží z důvodu, že prodávající neobdržel od kupujícího všechny potřebné doklady, ačkoliv kupující řádně zaplatil kupní cenu. Soud uvedl, že doklady požadované prodávajícím

---

³⁰¹ Čl. 25 Vídeňské úmluvy

³⁰² Court: ICC Court of arbitration [online]. Rozhodnutí č. 9978. 1999 [cit. 3.3.2018].

Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=471>

³⁰³ Court: Landgericht Freiburg [online]. Rozhodnutí č. 711[8 O 75/02]. 2002 [cit. 3.3.2018].

Dostupné na: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020822g1.html>

nebyly potřebné a tak se prodávající nedodáním zboží dopustil podstatného porušení mezinárodní kupní smlouvy³⁰⁴.

V případě prodlení s plněním je bezproblémová kvalifikace podstatného porušení smlouvy v případě fixních obchodů (z fixně stanoveného data dodávky jasně vyplývá jejich důležitost pro stranu smlouvy). O podstatné porušení smlouvy se bude vždy jednat v případě, že je prodávajícímu zcela zřejmé, že dodržení termínu je pro kupujícího velice důležité, kdy po uplynutí tohoto termínu postrádá smlouva pro kupujícího smyslu.

Soud OGL Hamburg (provinční odvolací soud), který v rozhodnutí 1 U 167/95 z roku 1997 stanovil, že kupující má nárok na náhradu škody. Kupující a prodávající uzavřeli mezinárodní kupní smlouvu o dodávce železo-molybdenu z Číny. Zboží ovšem nebylo dodáno kupujícímu, jelikož prodávající sám zboží neobdržel od svého čínského dodavatele. Součástí smlouvy byla doložka Incoterm "CIF" (definuje smlouvu jako transakci k dodání do pevně stanoveného data). Po uplynutí dodatečné lhůty stanovené kupujícím, uzavřel kupující jiný obchod s třetí stranou a žaloval prodávajícího o rozdíl mezi zaplacenou cenou a cenou podle smlouvy. Soud konstatoval, že byl naplněn čl. 49 odst. 1 Vídeňské úmluvy a to v písm. a) i b). V případě písm. a), uvedl, že ačkoli časový odklad není obecně považován za zásadní porušení smlouvy, může představovat zásadní porušení, pokud je dodání v určitém okamžiku zvláštním zájmem kupujícího, což musí být předvídatelné v okamžiku uzavření smlouvy (blíže čl. 25 Vídeňské úmluvy). Pokud jde o písm. b), soud konstatoval, že kupující stanovil další dodací lhůtu (dle čl. 47 odst. 1 Vídeňské úmluvy), v jehož rámci prodejce nedodal dodávku. Dále soud konstatoval, že náhradní nákup do dvou týdnů po neplnění byl proveden v přiměřené lhůtě. Dále bylo konstatováno, že prodávající nese riziko, že sám neobdrží zboží od svého dodavatele. Pouze v případě, že by zboží stejné nebo obdobné kvality již nebylo na trhu k dispozici, by byl prodejce osvobozen od odpovědnosti. Dále soud rozhodl, že prodávající je povinen znát riziko zvýšení tržních cen³⁰⁵.

---

³⁰⁴ Court: Audiencia Provincial de Barcelona [online]. Rozhodnutí č. JUR 2002/114334. 2002 [cit. 3.3.2018].

Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=881>

³⁰⁵ Court: Oberlandesgericht Hamburg [online]. Rozhodnutí č. 261[1 U 167/95]. 1997 [cit. 3.3.2018].

Dostupné na: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970228g1.html>

Je nutné podotknout, že samotné prodlení není vždy důvodem pro podstatné porušení smlouvy. Německý soud Landgericht (Krajský soud) Oldenburg v rozhodnutí č. 12 O 2541/95 z 1996 konstatoval, že jednodenní zpoždění nelze považovat za podstatné porušení mezinárodní kupní smlouvy. S výjimkou toho, že by si tyto strany dojednaly a že překročení termínu dodání zakládá podstatné porušení smlouvy. Prodávající a kupující si ujednali dodávku zboží. Zboží mělo být předáváno dopravci v určitém časovém období. Ovšem poslední část zboží předal prodávající dopravci s jednodenním zpožděním. Kupující na základě této skutečnosti odmítl zaplatit plnou cenu z důvodu pozdního plnění³⁰⁶.

Prodlení s placením je upraveno v čl. 57 a násl. Vídeňské úmluvy. O prodlení s placením se bude jednat v případech, kdy kupující zaplatí později než ve smluvené době nebo odvoditelné z kupní smlouvy. Není-li tato doba stanovena, pak platí, že kupující je v prodlení, kdy prodávající mu umožní nakládat se zbožím nebo s doklady. Kromě případů fixních obchodů, nebo mimořádné důležitosti zaplacení kupní ceny, nezakládá prodlení s placením podstatné porušení smlouvy.

K tomuto existuje rozsáhlá judikatura a jako příklad uvedeme rozhodnutí německého soudu Oberlandesgericht (odvolací soud) Düsseldorf z 2004, kdy v rozhodnutí č. I-6 U 210/03 konstatoval, že kupující je povinen zaplatit za zboží v době, kdy jej má ve své dispozici, protože si strany nestanovily ve smlouvě jiný okamžik. Dále konstatoval, že odstoupení není v daném případě přípustné. Kupující totiž neporušil smlouvu podstatným způsobem. Prodlení s placením nelze považovat za podstatné porušení, pokud doba placení není podstatnou podmínkou smlouvy, anebo prodávající neposkytne kupujícímu náhradní čas ke splnění povinnosti zaplatit. V tomto případě prodávající a kupující uzavřeli mezinárodní kupní smlouvu. Kupující obdržel pouze část zboží. Na základě toho kupující odmítl zaplatit kupní cenu s tím, že ve smlouvě není upraveno placení pouze za část zboží. Poté prodávající od smlouvy odstoupil³⁰⁷.

Vady zboží mají vliv na jeho kvalitu a pro podstatné porušení smlouvy týkající se kvality zboží patří případy, kdy vadu kvality nelze odstranit vůbec

---

³⁰⁶ Court: Landgericht Oldenburg [online]. Rozhodnutí č. 12 O 2541/95. 1996 [cit. 3.3.2018]. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=255>

³⁰⁷ Court: Oberlandesgericht Düsseldorf [online]. Rozhodnutí č. I-6 U 210/03. 2004. [cit. 3.3.2018]. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1002>

nebo jen s neadekvátně vynaloženým úsilím. Pokud vada nelze odstranit vůbec, znamená to, že zboží nelze použít pro stanovený účel a zakládá to právo na odstoupení od smlouvy. Obecně tedy platí, že dodání zboží v rozporu se smlouvou představuje podstatné porušení smlouvy jen tehdy, jedná-li se o takovou odchylku od oprávněně očekávaného, že na dotčené straně nelze požadovat, aby se spojila s náhradou škody nebo slevou z kupní ceny³⁰⁸. O takový případ se jedná, je-li zboží jako celek v rozporu se smlouvou, nebo dokonce i tehdy, kdy výkon dodaného zboží nedosahuje dohodnuté výkonnosti, nebo jestliže lze vadu nelze odstranit pouze s přiměřeným nákladem. Pro doplnění lze říci, že právní vada je podstatným porušením smlouvy, kdy na základě této vady nelze zboží užívat³⁰⁹.

Španělský soud Audiencia Provincial de Palencia, který rozhodnutím č. Sentencia 00227/2005 z roku 2005 rozhodl o podstatném porušení kupní smlouvy, kdy dodané zařízení bylo zcela nefunkční. Kupující a prodávající uzavřeli mezinárodní kupní smlouvu o dodání tiskárny. Kupující zboží řádně dodal, ale prodávající zjistil, že zboží vykazuje vady a je zcela nefunkční. Z těchto důvodů se prodávající rozhodl, odstoupit od smlouvy³¹⁰.

Švýcarský federální soud, který rozhodnutím č. 4A 68 / 2009 z roku 2009 rozhodl, že skutečná výkonnost balicího stroje byla výrazně nižší, než je výkon požadovaný podle smlouvy a proto byl kupující podstatně zbaven toho, co od balicího stroje byl oprávněn očekávat na základě uzavřené smlouvy. Proávající a kupující uzavřeli mezinárodní kupní smlouvu o koupi balicího stroje. Mezi stranami vznikl spor ohledně přesného výkonu stroje. Poté se prodávající několikrát pokusil zvýšit výkon stroje, který však zůstal mnohem nižší, než očekávání kupujícího³¹¹.

Naopak jako nepodstatné porušení smlouvy konstatoval německý soud Oberlandesgericht (odvolací soud) Frankfurt am Main, který rozhodnutím č. 5 U 15/93 z roku 1994 rozhodl, že vady zboží nenaplňují znaky podstatného porušení smlouvy, kdy vady nebrání tomu, aby kupující mohl využít zboží jiným

---

³⁰⁸ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 124

³⁰⁹ ŽÍDEK, P. Vady zboží jako důvod odstoupení od mezinárodní kupní smlouvy. Právní fórum. 2008, č. 8. s. 331.

³¹⁰ Court: Audiencia Provincial de Palencia [online]. Rozhodnutí č. Sentencia 00227/2005. 2005. [cit. 4.3.2018].

Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1109>

³¹¹ Court: Bundesgericht [Federal Supreme Court] [online]. Rozhodnutí č. 4A 68/2009. 2009. [cit. 4.3.2018].

Dostupné na: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090518s1.html>

rozumným způsobem. Tento soud konstatoval nepodstatné porušení kupní smlouvy. Prodávající a kupující uzavřeli mezinárodní kupní smlouvu o dodávce obuvi. Kupující odstoupil od smlouvy, jelikož mu bylo dodáno zboží v jiném provedení, než určovala smlouva a to na základě, že obuv nebyla vyrobena ze sjednaného materiálu a zpracování obuvi neodpovídá dohodám³¹².

Nedodání dokladů včetně certifikátů a porušení dodatečných povinností (např. potvrzení banky o budoucím otevření akreditivu, povinnost exkluzivních dodávek či zákaz reimportu) lze považovat za podstatné porušení smlouvy v tom případě, že zboží nelze užívat očekávaným způsobem nebo má-li porušení dodatečných povinností za následek poškození zájmů dotčené strany³¹³.

---

³¹² Court: Oberlandesgericht Frankfurt am Main [online]. Rozhodnutí č. 5 U 15/93. 1994. [cit. 4.3.2018].

Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=40>

³¹³ TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 124

7 Závěr

Je nesporné, že cílem Vídeňské úmluvy bylo vytvořit úpravu v oblasti mezinárodní koupi zboží, která tak představuje v současné době významný právní pramen a lze ji zařadit k úspěšným mezinárodním smlouvám v této oblasti.

Vídeňská úmluva poskytuje jednotou úpravu při uzavírání mezinárodních smluv při koupi zboží, na které se státy dokázaly shodnou. Jde o přímou normu a i přes její význam nese v sobě výhody i nevýhody.

Výhodou Vídeňské úmluvy je množství signatářů včetně největších světových ekonomik a její znalost je skoro celosvětová. Další výhodou je, že v případě mezinárodní kupní smlouvy je automaticky aplikována. Pokud si strany nepřejí její aplikaci, musejí ji vyloučit jako celek, anebo její části. Automatická aplikace je, jedou z příčin stále častějšího využívání Vídeňské úmluvy. Pro využití Vídeňské úmluvy je přínosem i to, že existuje množství rozhodnutí, které jsou dostupné na internetu. Z těchto důvodů se při mezinárodní koupi zboží pravděpodobně setkáme s Vídeňskou úmluvou.

Vídeňská úmluva obsahuje většinou dispozitivní ustanovení, které umožňují stranám přizpůsobit si smlouvu svým potřebám. Smluvním stranám je tedy ponechána z velké části autonomie vůle, kdy si mohou do značné míry upravit práva a povinnosti pro své konkrétní potřeby.

Vídeňská úmluva není komplexní úpravou mezinárodní kupní smlouvy. Nicméně dle našeho názoru text Vídeňské úmluvy obsahuje maximum možného a to zejména s ohledem na nutnost přijímání kompromisních řešení při jejím sjednávání. Předpokládáme, že toto nebylo ani možné, neboť pravděpodobně neexistovala shoda na řešení některých otázek (např. platnost kupní smlouvy, přechod vlastnického práva). Některé okruhy tak Vídeňská úmluva vůbec neupravuje.

Právě její nekomplexnost způsobuje mezery v úpravě mezinárodní kupní smlouvy a nutnosti aplikace kolizní metody na neřešené otázky. Je tedy pravděpodobné, že na část věci bude aplikována Vídeňská úmluva a na část bude využita kolizní metoda. Tato věc klade značné nároky na toho, kdo takovou mezinárodní smlouvu vytváří a aby taková smlouva plnila zamýšlený účel. Za tohoto stavu jsou možné dvě varianty tvorby mezinárodní kupní smlouvy. Upravit mezinárodní kupní smlouvu v rámci autonomie vůle tak, aby nebylo nutné obracet se v některých otázkách na kolizní metodu, nebo pracovat s kolizní metodou tak,

aby bylo dosaženo účelu smlouvy. Obě varianty jsou velice náročné a je pouze na uvážení smluvních stran, kterou cestou upřednostní.

Vídeňská úmluva má šest úředních jazyků (angličtina, ruština, čínština, francouzština, španělština a arabština). Český jazyk mezi úředními jazyky není. Překlad Vídeňské úmluvy do českého jazyka je tak nezávazný a je nutno vždy vycházet z úředního jazyka. V několika případech je český překlad zavádějící a v české praxi může způsobovat problémy a proto je nutné upozornit na to, že smluvní strany by si na tuto skutečnost měly vždy dávat pozor.

Přetrvává tendence interpretovat pojmy nebo jednotlivá ustanovení Vídeňské úmluvy dle zvyků z národních právních řádů, tomu se za současné situace pravděpodobně nelze vyhnout. Je nutné mít vždy na paměti, že pojmy Vídeňské úmluvy je nutné vykládat autonomně. Interpretace je dle našeho názoru jednou z klíčových věcí. Jakékoliv nejasnosti při interpretaci oslabují postavení Vídeňské úmluvy. Lze tedy tvrdit, že různá interpretace může vést smluvní strany k jejímu vyloučení z aplikace (jejímu nevyužívání). Učiněné výhrady ztěžují využívání Vídeňské úmluvy, kdy tato problematika klade zvýšené nároky na pozornost smluvních stran při jejím užití.

Položme si otázku, co strany smlouvy očekávají? Dle našeho názoru je očekávána právní jistota a předvídatelnost, což by měla poskytovat především co nejkompexnější mezinárodní smlouva a jednotná judikatura. S tímto požadavkem je nutné zajistit její jednotnou interpretaci, nicméně ne vždy se toto daří.

Stranám smlouvy bychom doporučili pro mezinárodní kupní smlouvy užívat Vídeňskou úmluvu. Její aplikace, byť nekomplexní úpravy oproti užití kolizní metody, je jednodušší a i pro strany smlouvy předvídatelnější. Vždy je nutné mít na paměti, že je nutné postupovat případ od případu.

Naše doporučení, která by mohla přispět k tomu, aby strany smlouvy upřednostňovaly Vídeňskou úmluvu, jsou následující. Postupně rozšiřovat počet signatářů Vídeňské úmluvy. Samotnou Vídeňskou úmluvu doplňovat směrem k co možná komplexnímu prameni práva mezinárodní kupní smlouvy (např. o právní instituty jako jsou započtení, postup dluhu, postup pohledávky, či přechod vlastnického práva). Při doplňování Vídeňské úmluvy co nejvíce eliminovat kompromisní řešení. Z Vídeňské úmluvy vyloučit možnost výjimek, kdy by byla užívána jako celek, tzv. „ber nebo nech být“ („*Take it or leave it*“). Případnou úpravu jednotlivých ustanovení bychom ponechali na strany smlouvy v rámci jejich autonomie vůle. Dále bychom ustanovili specializovaný soud, čímž by byla

zajištěna jednotná judikatura a interpretace. Toto by mohlo pomoci zajištění větší předvídatelnosti. Na mezinárodním poli bychom doporučili omezovat pokusy o samostatnou úpravu dané problematiky mezi státy.

8 Cizojazyčné resumé

The sale of goods (trade) exists for a very long time. People need to exchange their products for others. International trade is exchange goods with an international element. International trade has been dynamically evolving in last decades. This development is reflected not only in law but also in economics and technology.

The diploma thesis deals with the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980), as called ad CISG. It is the most important international contract in the field of international sale of goods.

CISG was signed in 1980 in Vienna and came in to force at 1st January 1988. The number of signatories to the CIGS is 85 states (in year 2017). CIGS came in to force in the Czechoslovak Federative Republic (today Czech republic) since 1991 (Act No. 160/1991 Coll.).

The first part of the diploma thesis is focused on concept and source of legal regulation of the international sales contract. The second part is focused on history and present of the CISG. The third part is served as an introduction to the CIGS, including its application and use of the reservation of the CIGS, as well as the comparative use of the CIGS in the Czech legal code. The fourth part is focused on the conclusion of the international sales contract within CISG. This part is divided into parts of the pre-contract, offer, acceptance and conclusion of the international sales contract. The last part is described to brake of the international sales contract. In connection with Article 25 of the CIGS are explained terms as significant brake of the international sales contract, detriment and predictability.

9 Seznam použitých informačních zdrojů

Knižní literatura a časopisné články

- BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní závazky. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 542 s. 978-80-7400-337-0
- HERBOCZKOVÁ, J. Podstatné porušení smlouvy podle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Právní rozhledy. 2009, č. 14
- HULMÁK, M. Uzavírání smluv v civilním právu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 218 s. ISBN 978-80-7400-062-1
- KANDA, Antonín. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku : (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. vydání. Praha: Linde, 1999. 307 s. ISBN 80-7201-183-9
- KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M; RŮŽIČKA, K. et al. Mezinárodní právo soukromé. 8. Vydání. Plzeň - Brno: Aleš Čeněk - Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0.
- KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-807-3801-083
- ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 3. Vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 474 s. ISBN 978-80-7380-181-6
- ROZEHNALOVÁ, N. Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. 1. Vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 58 s. ISBN 978-802-1007-932
- ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5
- ROZEHNALOVÁ, N.; DRLIČKOVÁ, K.; BOHŮNOVÁ, P.; CISÁR, I.; ČERNÝ, F.; FUNKOVÁ, H.; HALLA, S. HAVLÍČEK, J.; HRNČIŘÍKOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, L.; KRÁLÍČEK, J.; KYSELOVSKÁ, T.; MOURIC, J.; SULITKA, D.; TRÁVNÍČKOVÁ, S.; VALDHANS, J. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží - ano či ne? 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 268 s. ISBN 978-80-210-5956-6
- TICHÝ, L. CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7400-649-4

ŽÍDEK, P. Vady zboží jako důvod odstoupení od mezinárodní kupní smlouvy. Právní fórum. 2008, č. 8.

Internetové zdroje

Businessinfo.cz – Smlouva o dílo - náležitosti, právní úprava, definice [online]. CzechTrade, 2017. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/smlouva-o-dilo-nalezitosti-pravni-uprava-definice-ppbi-91091.html#!&chapter=1>

Businessinfo.cz – oficiální portál pro podnikání a export [online]. CzechTrade, 2017.

Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/smlouva-o-dilo-nalezitosti-pravni-uprava-definice-ppbi-91091.html#!&chapter=1>

Ministerstvo průmyslu a obchodu [online], 2017. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/unidroit/mezinarodni-ustav-pro-sjednoceni-mezinarodniho-prava-soukromeho-unidroit--223306/>

SCS.ABZ.CZ Slovník cizích slov [online], 2018 [cit. 06.03.2018]. Dostupné na: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/komparatistika-1>

United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL [online]. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980) (CISG), 2017. Dostupné na: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG.html

United Nations [online], 2017. Dostupné na: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>

USLegal. Legal Definitions & Legal Terms Defined [online], 2018. Dostupné na: <https://definitions.uslegal.com/f/fundamental-breach/>

Právní předpisy

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém

Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

Vyhláška č. 123/1988 Sb. o Úmluvě o promlčení při mezinárodní koupi zboží, se zapracovanými změnami;

Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřená k podpisu v Římě dne 19. června 1980 (Římská úmluva)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis)

Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Brusel II)

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 64/2006 Sb.m.s. o Úmluvě o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Úmluvě o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřené k podpisu v Římě dne 19. června 1980, a k Prvnímu a Druhému protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem Evropských společenství

Judikatura

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 5. září 2001, sp. zn. 6 Cmo 13/2001

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 20. dubna 2001, sp. zn. 8 Cmo 478/2000

Court: ICC Court of arbitration [online]. Rozhodnutí č. 9978. 1999. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=471>

Court: Landgericht Freiburg [online]. Rozhodnutí č. 711 [8 O 75/02]. 2002. Dostupné na: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020822g1.html>

Court: Audiencia Provincial de Barcelona [online]. Rozhodnutí č. JUR 2002/114334. 2002. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=881>

Court: Oberlandesgericht Hamburg [online]. Rozhodnutí č. 261[1 U 167/95]. 1997. Dostupné na: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970228g1.html>

Court: Landgericht Oldenburg [online]. Rozhodnutí č. 12 O 2541/95. 1996. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=255>

Court: Oberlandesgericht Düsseldorf [online]. Rozhodnutí č. I-6 U 210/03. 2004. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1002>

Court: Audiencia Provincial de Palencia [online]. Rozhodnutí č. Sentencia 00227/2005. 2005. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1109>

Court: Bundesgericht [Federal Supreme Court] [online]. Rozhodnutí č. 4A 68/2009. 2009. Dostupné na: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/090518s1.html>

Court: Oberlandesgericht Frankfurt am Main [online]. Rozhodnutí č. 5 U 15/93. 1994. Dostupné na: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=40>